АДОЛАТ КУЧЛИ, КУЧ ЭСА АДОЛАТЛИ БЎЛМОҒИ ЛОЗИМ

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» социал - демократик партиясининг газетаси

1995 йил, 6 май, № 5

Шанба кунлари чиқади ● Сотувда эркин нархда

Кеча Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессияси очилди

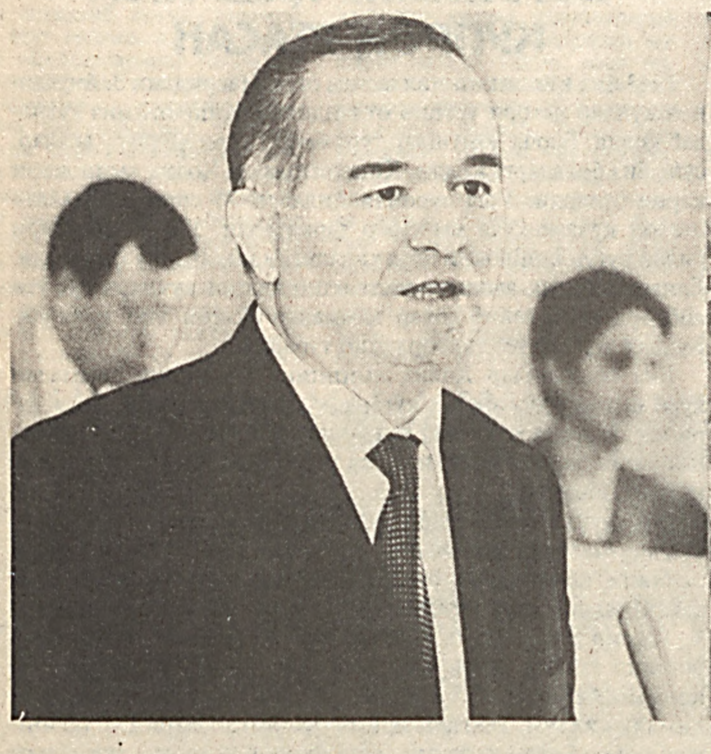

Суратда: сессия залида.

С. Зуфаров, Р.Нуритдинов олган суратлар. (ЎзА).

Саҳифаларимизда ўқийсиз.

2-бет: 9-май — Ғалаба куни. Ўзбекистоннинг улкан ҳиссаси

3-бет: Инсон—энг олий қадрият. Ойпаи жаҳонда.

4-бет: Даполар дейдики... «Денд-ропарк» даги отишув»га акс садо

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ИККИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

5 май куни Тошкентда биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессияси ўз ишини бошлади. Сессия ишида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов қатнашмоқда. Парламент ишида, шунингдек, республика ҳукумати иштирок этмоқда, унга хорижий мамлакатларнинг Ўзбекистондаги элчихоналари, Ўзбекистон ва чет эл оммавий ахборот воситаларининг вакиллари таклиф қилинган.

Сессияни республика Олий Мажлисининг Раиси Э. Халилов очди.

Сессия қатнашчилари сессиялар оралиғида вафот этган депутат Усмон Мансуров хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ёдга олдилар.

Сессиянинг кун тартиби тасдиқланди ва унинг котибияти сайланди.

Депутатлар сессиянинг кун тартибидаги биринчи масала — Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтириш тўғрисидаги Референдум якунлари ҳақидаги ахборотни тингладилар. Бу ҳақда Референдумни ўтказувчи Марказий комиссия раиси Қ. Аҳмедов маъруза қилди.

Сессияда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Президент ўз нутқида Референдум натижасига кўра 1997 йилдан 2000 йилгача узайтирилган президентлик ваколатлари муддатини давлат бошлиғи лавозимида бўлишлигининг иккинчи муддати деб ҳисоблаш тўғрисидаги масалани қўйди.

Олий Мажлис мазкур баёнотни муҳокама этиб, махсус қарор қабул қилди, ушбу қарор матбуотда эълон қилинмоқда.

Республика Бош вазирининг ҳукумат Олий Мажлис олдида ўз ваколатларини соқит қилиши хусусидаги аризаси муносабати билан Ўзбекистон Президентининг Вазирлар Маҳкамасининг таркиби тўғрисидаги Фармонини тасдиқлаш ҳақидаги масала кўриб чиқилди. Бу ҳақда Олий Мажлис Раиси Э. Халилов маъруза қилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг таркиби ҳақидаги Фармон тасдиқланди.

Депутатлар Олий Мажлиснинг иш тартиби лойиҳасини иккинчи ўқишда муҳокама қилдилар. Олий Мажлис Раисининг ўринбосари Б. Бугровнинг шу ҳақдаги маърузаси тингланди. Музокараларда депутатлардан А. Миржалилов, Ш. Зайнобиддинов, Ҳ. Ғойиббоев, Ф. Омонов сўзга чиқдилар. Парламент иш тартиби тасдиқланди.

Олий Мажлис Раисининг ўринбосари А. Қосимов маърузаси бўйича Олий Мажлис қўмиталари ва комиссиялари тўғрисидаги низом қабул қилинди.

Олий Мажлис Раисининг ўринбосари Б. Шодиева таклифига биноан депутатлар қўмиталар таркибини тасдиқладилар.

Олий Мажлис республика Олий суди аъзолари ва Олий хўжалик судини сайлади. М. Абдусаломов Олий хўжалик судининг раиси этиб тасдиқланди.

Республика парламенти ўз ишини давом эттирмоқда.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси таркиби ҳақида

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 98-моддасига мувофиқ янги сайланган Олий Мажлис олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилганлиги муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси қуйидаги таркибда тузилсин:

Муталов Абдулҳошим — Ўзбекистон Республикаси Бош вазири

Жўрабеков Исмоил Ҳакимович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари

Пайгин Юрий Федорович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Саидқосимов Саидмухтор Саидғозиевич — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Султонов Уткир Тўхтамуродович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ташқи иқтисодий алоқалар вазири

Усмонов Мираброр Зуфарович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Чжен Виктор Анатольевич — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Давлат қўмитасининг раиси

Юнусов Рустам Расулович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Ҳамидов Бахтиёр Султонович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Молия вазири

Ҳаққулов Қайим Жалилович — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Нефть ва газ саноати миллий корпорацияси бошқарувининг раиси

Ғуломова Дилбар Муҳаммадхоновна — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси раиси

Алматов Зокиржон — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазири

Аҳмедов Рустам Урмонович — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазири

Мардиев Алишер Мардиевич — Ўзбекистон Республикаси Адлия вазири

Комилов Абдулазиз Ҳафизович — Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири

Отаев Валерий Йўлдошевич — Ўзбекистон Республикаси Энергетика ва электрлаштириш вазири

Ҳусанов Расулмат — Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазири

Гиниятуллин Рим Абдулович — Ўзбекистон Республикаси Мелиорация ва сув хўжалиги вазири

Раҳимов Комилжон — Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазири

Йўлдошев Жўра Ғаниевич — Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири

Салимов Оқил Умурзоқович — Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазири

Ҳайитбоев Эркин Қаҳҳорович — Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазири

Каримов Шавкат Иброҳимович — Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири

Умурзоқов Баҳодир Ҳамидович — Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазири

Обидов Оқилжон — Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазири

Михайлов Виктор Константинович — Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазири

Гатаулин Шамил Қодирович — Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси раиси

Набиев Тўлаган — Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси раиси

Шоёқубов Тўлқин — Ўзбекистон Республикаси Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси раиси

Рўзиев Собиржон Собитович — Ўзбекистон Республикаси Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси

Хабибуллаев Пўлат Қирғизбоевич — Ўзбекистон Республикаси Давлат фан ва техника қўмитаси раиси

Шоғуломов Рустам Шомуродович — Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси раиси

Аҳмадбоев Акрам Ғуломович — Ўзбекистон Республикаси саноатда ва кончиликда ишларнинг бехатар олиб борилишини назорат қилиш Давлат қўмитаси раиси

Хоназаров Абдушукур Абдуҳалилович — Ўзбекистон Республикаси Давлат ўрмон қўмитаси раиси

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 98-моддасига мувофиқ Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг Раиси Вазирлар Маҳкамаси таркибига ўз лавозими бўйича киради.

2. Мазкур Фармон Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси тасдиғига киритилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. Каримов.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 26 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси таркиби тўғрисидаги Фармонини тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 98-моддасига биноан Вазирлар Маҳкамаси Олий Мажлис олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит этиши тўғрисидаги аризаси қаноатлантирилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси таркиби тўғрисида»ги 1995 йил 26 апрелдаги Фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 5 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтириш тўғрисидаги Референдум якунларига доир ахборот ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтириш тўғрисидаги масала юзасидан умумхалқ овоз бериши якунлари ҳақида Референдумни ўтказувчи марказий комиссия раиси Қ. А. Аҳмедовнинг ахборотини эшитиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Референдумни ўтказувчи марказий комиссия раиси Қ. А. Аҳмедовнинг ахбороти маълумот учун қабул қилинсин.

2. Таъкидлаб ўтилсинки, Референдум натижалари фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовга юксак ишончидан, унинг раҳбарлиги остида ўтказилаётган давлат мустақиллиги ва хавфсизлигини таъминлашга, мамлакатда демократия ва ҳуқуқни янада ривожлантириш, фуқаролар жамиятини қарор топтириш, бозор муносабатларига ўтиш, халқнинг маънавий янгиланиши, барқарорлик ва ижтимоий тотувликни мустаҳкамлашга қаратилган ички ва ташқи сиёсат, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотлар йўлини бутун халқ қўллаб-қувватлаётганлигидан далолат беради.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 5 май.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Референдум орқали узайтирилган ўз ваколатларини Президентлик лавозимида бўлишининг иккинчи муддати деб эътироф этиш тўғрисидаги баёноти ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Президенти Референдум орқали 1997 йилдан 2000 йилгача узайтирилган ўз ваколатларини давлат раҳбари лавозимида бўлишининг иккинчи муддати деб эътироф этиш тўғрисида қўйган масалани қараб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Таъкидлаб ўтилсинки, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 9-моддасига ҳамда Референдум тўғрисидаги Қонуннинг 1-моддасига мувофиқ умумхалқ овоз бериши йўли билан қабул қилинган қарорлар олий юридик кучга эга бўлади. Референдум орқали Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари 1997 йилдан 2000 йилгача узайтирилган муддатни унинг давлат раҳбари лавозимида бўлишининг иккинчи муддати деб эътироф этиш тўғрисидаги таклиф Референдумга киритилган масаладан чиқиб кетади ҳамда Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартиш киритишни тақозо этади.

2. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 128-моддасига мувофиқ ҳамда 90-моддасига амал қилиб, сайловчиларнинг ушбу масала хусусидаги фикрлари ўрганиб чиқилсин ҳамда таклифлар Олий Мажлис Кенгашига киритилсин. Шу мақсадда иловага мувофиқ таркибдаги Комиссия тасдиқлансин.

3. Комиссия ўрганиб чиқилган материалларни белгиланган тартибда умумлаштирсин ва Олий Мажлисга маълум қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 5 май.

ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ 1995 ЙИЛ 5 МАЙДАГИ ҚАРОРИГА ИЛОВА

КОМИССИЯ ТАРКИБИ

1. Халилов Эркин Ҳамдамович — Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси (комиссия раиси)
2. Ғуломова Дилбар Муҳаммадхоновна — Бош вазир ўринбосари, Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитасининг раиси
3. Рапиғалиев Бурғутали — Наманган вилояти ҳокими
4. Усмонов Соиб — Уруш ва меҳнат фахрийлари Қашқадарё вилоят кенгашининг раиси
5. Эшонов Баҳодир Отабоевич — Олий Мажлис Қонунчилик ва суд, ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси
6. Дониёров Улуғбек Худойбердиевич — «Адолат» социал-демократик паратияси Сиёсий кенгашининг котиби
7. Бобоев Ҳалимбой — Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва ижтимоий қурилиш академиясининг проректори
8. Исмоилов Нурдинжон Муйдинхонович — Олий Мажлис Қонунчилик ва суд, ҳуқуқ масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари
9. Ҳамидов Ҳусниддин — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлими Адабиёт ва тиллар институти шўъбасининг мудири

Партия ахбороти

ВИЛОЯТ КЕНГАШЛАРИ ТУЗИЛДИ

САМАРҚАНД

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Самарқанд вилоят Кенгашининг таъсис конференцияси бўлиб ўтди.

Унда Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг биринчи котиби Анвар Жўрабоев маъруза қилди.

Конференция делегатлари вилоят кенгаши, тафтиш комиссияси аъзоларини сайлашди.

Шу куни бўлиб ўтган ташкилий пленумда Самарқанд вилоят Кенгашининг биринчи котиби этиб аҳолига маиший хизмат кўрсатиш вилоят концерни раиси Тоҳир Остонов, иккинчи котиби этиб Абдуҳаким Алимов ва котиб этиб Олий Мажлис депутати, Самарқанд кимё заводи директори Орифжон Қиличевлар сайланишди.

Ҳудди ана шундай ташкилий конференциялар Бухоро, Навоий, Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятларида ҳам бўлиб ўтди.

БУХОРО

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Бухоро вилоят Кенгашининг биринчи котиби этиб «Ўзтадбиркорбанк» вилоят бўлимининг бошлиғи Собир Умедов, иккинчи котиб этиб Раузоқ Рузиев, котиб этиб эса Коғон туман «Экосан» бўлимининг бошлиғи Мўмин Равшанов сайланишди.

НАВОИЙ

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Навоий вилояти Кенгашининг биринчи котиби этиб «Навоийсут» ҳиссадорлик бирлашмасининг бош директори Юсуф Ёқубов, иккинчи котиб этиб Шароф Ҳибибов, котиб этиб Конимех туман марказий касалхонасининг жарроҳлик бўлими мудири, Олий Мажлис депутати Бектош Шоназаровлар сайланишди.

СУРХОНДАРЁ

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сурхондарё вилоят Кенгашининг биринчи котиби этиб «Сурхонсаноатсавдо» концерни раиси Рустам Бегалиев, иккинчи котиб қилиб Ботир Омонов, котиб этиб «Ўзтадбиркорбанк» вилоят бўлимининг бошлиғи Баҳриддин Саломов сайланишди.

ҚАШҚАДАРЁ

Ўзбекистон «Адолат» социал»демократик патияси Қашқадарё вилояти Кенгашининг биринчи котиби этиб Олий Мажлис депутати, «Шўртангаз» газ концерни бошқармаси бошлиғи Абдулла Абдуназаров, котиб этиб «Ўзбектуризм» миллий компанияси вилоят бўлинмасининг бўлим бошлиғи Баҳриддин Муродов сайланди.

Номлари зикр қилинган вилоят Кенгашлари таъсис конференцияларида Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг биринчи котиби Анвар Жўрабоев қатнашди ва сўзга чиқди.

* * *

НАМАНГАН

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Наманган вилоят Кенгашини тузишга бағишланган таъсис йиғилишида «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг иккинчи котиби А.Ғуломмаҳмудов иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Таъсис йиғилишидан сўнг бўлиб ўтган ташкилий пленумда вилоят партия Кенгаши биринчи котиби этиб Наманган уйсозлик комбинати директори Асқар Икромов, Наманган шаҳар ҳуқуқий маслаҳатхона адвокати Ҳакимжон Халилов иккинчи котиб, Учқўрғон туман 20-ўрта мактаб директори Ҳасанбой Қурбоналиев котиб этиб сайландилар.

ХОРАЗМ

Бу ерда ҳам партиямизнинг вилоят Кенгашини тузишга бағишланган таъсис конференцияси бўлиб ўтди.

Унда «Адолат» социал-демократик патияси Сиёсий Кенгашининг иккинчи котиби Абдували Ғуломмаҳмудов «Адолат» социал-демократик партиясининг мақсад ва вазифалари ҳақида нутқ сўзлади.

Ташкилий пленумда Хоразм вилояти сув хўжалиги тресты бошлиғи Йўлдош Ҳудойберганов биринчи котиб, Хоразм сув иншоотлари қурилиши тресты касаба уюшмалари қўмитаси раиси Маркс Бойимбетов иккинчи котиб, Хоразм бинокорлик материаллари ҳиссадорлик жамияти раиси Худойназар Ишчанов котиб этиб сайландилар.

* * *

АНДИЖОН

Таъсис конференциясига тўпланганлар «Адолат» социал-демократик партияси вилоят Кенгаши тузиш учун якдиллик билан овоз бердилар.

Конференциядан сўнг бўлиб ўтган ташкилий пленумда Андижон вилояти партия Кенгашининг биринчи котиби этиб «Андижон» нашриёти директори Ҳамиджон Нуъмонов, иккинчи котиб этиб Раҳмонберди Ортиқов, вилоят касаба уюшмалари раисининг ўринбосари Козимжон Турдиалиев эса котиб этиб сайландилар.

ФАРҒОНА

Конференция қатнашчилари «Адолат» социал-демократик партиясининг вилоят Кенгаши тузиш таклифини қўллаб-қувватладилар.

Фарғона вилояти партия Кенгашининг биринчи ташкилий пленумида «Қувамебель» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, республика Олий Мажлиси депутати Мусажон Исмоилов биринчи котиб, Шуҳрат Алиматов иккинчи котиб, вилоят давлат тижорат жамғарма банки бошқармаси бошлиғи Илҳомжон Акромов котиб этиб сайландилар.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

Партиянинг Қорақалпоғистон республика ташкилоти тузилди. Партиянинг республика Кенгаши котиби этиб Қорақалпоғистон соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Кеунимжай Матеков, иккинчи котиби этиб Ойдўст Ембергенов, котиблари этиб эса «Катекс» ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамиятининг ижрочи директори Бахтиёр Сейтимбетов ҳамда Қорақалпоғистон Педагогика институтининг декани, тарих фанлари номзоди Яхшибека Абдуллаева сайландилар.

* * *

Андижон,Фарғона вилоятлари ва Қорақалпоғистон республикасида бўлиб ўтган конференцияларда «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг биринчи котиби, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Анвар Жўрабоев иштирок этди.

ШАРТНОМА ИМЗОЛАНДИ

5 май куни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков Корея Республикасининг «Қабул текстайлз» фирмаси Президенти Чанг Хо Парк билан учрашди.

Исмоил Жўрабеков «Ўзбекенгилсаноат» ассоциацияси билан «Қабул текстайлз» фирмаси ҳамкорлигида «Қабул-Туйтепа текстил» қўшма корхонаси барпо этилиши Ўзбекистон билан Корея Республикаси ўртасидаги иқтисодий алоқалар ривожига муносиб ҳисса қўшишини таъкидлади. Тошкент вилоятининг Туйтепа шаҳридаги ип йигирув фабрикаси асосида яратилаётган йирик тўқимачилик қўшма корхонаси тезроқ ишга тушиши учун Ўзбекистон барча имкониятларни сафарбар этишини айтди.

Жаноб Чанг Хо Парк «Қабул текстайлз» фирмаси қисқа муддатда қўшма корхона учун зарур ускуналар етказиб беришини маълум қилар экан, кореяликлар келтираётган илғор технология ва тажриба Ўзбекистоннинг бой иқтисодий имкониятларини рўёбга чиқаришга хизмат қилишини таъкидлади.

Музокаралар ниҳоясида «Қабул-Туйтепа текстил» қўшма корхонасини таъсис этиш тўғрисидаги шартнома имзоланди. Шартномани «Ўзбекенгилсаноат» ассоциацияси бошқаруви раиси У. Исмоилов ва «Қабул текстайлз» фирмаси Президенти Ч. Х. Парк имзоладилар.

Учрашувда Ўзбекистон Бош вазири ўринбосарлари У. Султонов, М. Усмонов, В. Чжен иштирок этди.

Шартномани имзолаш маросимида Корея Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Со Кон И ҳозир бўлди.

(ЎзА)

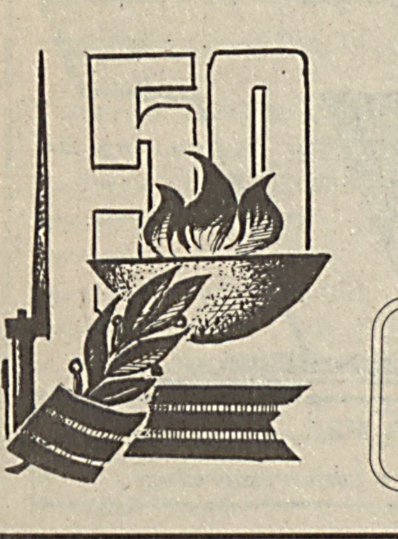

9 май — Ғалаба куни

ЎЗБЕКИСТОННИНГ УЛКАН ҲИССАСИ

Ғалабага шонли ҳисса қўшиб, инсониятни фашизм балосидан халос этиш йўлида жонини қурбон қилган ота-боболаримизнинг муқаддас хотиралари олдида бош эгиб таъзим қиламиз.

Ислом Каримов.

* Узининг байналмилал бурчини шараф билан бажарган ўзбек халқи ғалабага улкан ҳисса қўшди. Узбекистон уруш йилларида давлатга 3 млн. 806 минг тонна пахта, 54067 тонна пилла, 1 млн. 282 минг тонна дон, 48200 тонна сабзавот, 57444 тонна мева, 36 минг тонна мева қоқи, 159 минг тонна гўшт, 22300 тонна жун ва бошқа маҳсулотлар етказиб берди.

* Узбекистондан бир миллиондан зиёд киши Ватан ҳимояси учун сафарбар қилинди. Республикада 389, 12, 162, 69, 5, 44, 128-тоғ-ўқчи, 21-отлиқ аскарлар дивизияси 90 ва 94-алоҳида ўқчи бригада ва бошқа қўшилмалар тузилиб, фронтга жўнатилди. Узбекистонда ишлаб турган 1346 саноат корхоналаридан кўпчилиги қайта жиҳозланиб, ҳарбий маҳсулотлар ишлаб чиқара бошлади.

* Уруш йилларида Узбекистонга мамлакатнинг фронтга яқин ва фронт зоналаридан 1 миллионга яқин киши, жумладан 200 мингдан зиёд бола эвакуация қилинди.

* Тошкентлик оддий темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов ва Бахри Акромоваларнинг оиласигина 14 нафар турли миллат боласини асраб, вояга етказди ва тарбиялади. Бундай саҳоватли, бағри кенг оилалар мингларча бўлган.

* Республикада эвакуация қилинган кишиларни жойлаштириш ва уларнинг ҳаётий эҳтиёжларини қондириш билан бирга фронтда жанг қилаётганларга вагонларда кўплаб совғалар юборилди, уларни республика меҳнаткашларининг вакиллари олиб бордилар...

УРУШНИНГ СЎНГГИ КУНИ

1945 йил 8 май кечаси.

Автомашиналар, ўзимизнинг машҳур «Т — 34» танклари ва ўзиюрар замбаракларнинг турнақатор калоннаси ерy осмонни ларзага солиб, шиддат билан йўл босиб бораётир.

Колонна олдида кичкина уйча шаклига келтирилган юк машинаси кетаяпти. Бу машина генерал Манжуринга тегишли. У калоннани бошқариб боратир. Унинг кетидан усти очиқ «Виллис» машинасида биз олти нафар жангчи — қисм байроғининг қўриқчилари ёхуд оддий тилда — бригада байроқдорлари кетяпмиз. Тартиб — шу!

Қисмнинг байроғини қўриқлаш, уни олиб юриш, автоматчи взводининг бир бўлинмаси бўлмиш бизларга топширилган. Байроқ «Виллис»нинг ён томонига ғилофга солиниб, махсус мослама билан машинага биркитилган.

Жанг пайтларида биз доим штабдан узоқ бўлмаган бир жойда машинадаги байроқни қўриқлаймиз. Байроқ қисмнинг юраги, у бор — қисм бор. Борди-ю, у қўлдан кетса, қисм тарқатилади. Шу сабабдан уни кўз қорачиғидай сақлаш бизнинг бўлимимиз эмас, балки собиқ Совет Иттифоқи Қаҳрамони Леонов командирлик қилаётган бутун автоматчилар взводининг бурчи ҳисобланарди.

Бир жойда қўнадиган бўлиб қолсак, тезлик билан алоҳида шийпон ясатилар эди-да, қисм байроғи машинадан олиниб ўша шийпон ўртасига ўрнатилар ва навбатма-навбат туриб, уни кеча-ю кундуз қўриқлар эдик.

Энди мен мерган эмасман. Механикалаштирилган қисмнинг оддий жангчиси, аниқроғи байроқдорларидан бириман. Мерганлигимни ҳисобга олиб, махсус оптикали милтиқ ҳам бериб қўйишган. Бироқ, уни ишлатиш имкониятлари ҳадеганда бўлавермас эди. Байроқдор мерган — бу менга қўйилган янги ном эди.

Турнақатор калонна ўқдек олға учиб бораяпти. Бизнинг взводдан кейин ўнлаб усти очиқ машиналарда пиёда аскарлар — «мехпехота» келаяпти. Ундан кейин танклар, ўзиюрар замбараклар. Уларнинг устиларида ҳам пиёда аскарлар бор. Машина ва танк моторларининг гуриллаши оламни қоплаб олгандек, бирор гап айтадиган бўлсак, бир-бирларимизга бақириб-чақиришимиз керак. Шу сабабдан ҳамма жим. Ҳам ким ўз уйи, ўз ҳаёли билан банд...

Кечқурун умумкоманда юриши асосидан йўлга чиққанмиз. Эшитишимизга қараганда, йигирма-ўттиз чақиримча йўл босиб, тўғридан-тўғри жангга киришимиз керак. Кутилмаганда, бир жойдан чиқиб, иккинчи жойга бориб, жангга кирган пайтларимиз жуда кўп бўлган. Бу душманга ваҳима солиб туриш йўлларидан бири эди, чамамда.

Рўзномаларда ёзилаётган хабарларга қараганда, вазият шундай эдики, эрта-индин уруш тугаши керак. Бироқ, бу қайси куну, қайси соатда рўй бериши жангчига номаълум. Йиллар давомида не-не кулфатларга чидам бериб, орзиқиб кутган бу кунга, бу соатга қайси бир жангчи етишни орзу қилмайди, дейсиз! Қайси бир жангчи, уруш тамом, деган дақиқада душман ўқига дуч келиш, ё унинг минасига оёқ босишни хоҳлайди, дейсиз! Биз эса бир соатлик йўлни босиб ўтиб, жангга киришимиз керак. Қанчадан-қанча уйлар, кечинмалар, илтижолар! Қани эди ўша орзиқиб кутган кунга бориб етсак! Олдимизда эса жанг! Атиги бир соатгина юриб, душман билан жангга киришимиз керак. Буйруқ шундан иборат эди.

Танк ва автомашиналардан ташкил топган катта калоннамиз қишлоқлардан қишлоқларга, ўрмонлардан ўрмонларга кириб, тезлик билан йўл босиб бораётир. Ҳаммамиз — жим. Одатдагидек, қўлимизда автомат, устимизда плащ-ёпинғич, бошимизда каска, орқамизда буюм халта. Кимлардир мудраётгандек, кимлардир тамаки тортади. Қулоғимизда моторларнинг гулдуроси жаранглайди. Онда-сонда узоқ-узоқларда портлаган мина ёки снаряднинг овози қулоққа чалинади. Бу — бизларни кутаётган жангдан нишона. Қаерлардадир аланга — бирор қишлоқ, ё бирор станция ёнаётган бўлса керак.

Турнақатор калонна ҳамон йўл босмоқда.

Кутилмаганда, генерал Манжуриннинг машинаси тўхтади. Бу кам бўладиган воқеа эди. Аста-секин бир-бирларининг кетларидан етиб олиб, бошқа машина ва танклар ҳам тўхтамга келишди. Бироқ, моторлар ўчирилмаган эди. Улар тез юриб кетишга шай турибдилар. Орадан ярим соатлар чамаси вақт ўтди. Генералнинг машинаси ҳамон ўрнидан жилмас эди. Аста-секин жанговар машиналарнинг моторлари ҳам ўча бошлади. Ҳамма ёқда мутлақ жимлик ҳоким эди. Вақт ҳам ўтаверди...

Биз йўлга чиқаётганда ҳали унча баланд бўлмаган тўлин ой тепамизга келиб ҳаммаёқни ёруғликка кўмиб юборди. Бир-бир ярим чақирим ён томонда, катта экин майдонидан нарида латиш хутори ғирашира кўзга ташланади. Унг томонимиз ўрмон. Ҳамон ҳамма жим. Фақат ҳар машина олдида баъзи жангчилар пастга тушиб, тамаки тортиб, ўта оҳисталик билан уёқ-буёққа оёқ босишади, бир-бирлари билан бир жойдан буйруқ бўлиб қолса, эшитмай қолмайлик, деган маънода паст овоз билан гаплашишади.

Ҳамон жимжитлик. Калонна ҳам ҳаракатсиз. У ойдин кечада моҳирона чизилган рассом асари сингари чўзилиб, йўлга ёпишгандек ястаниб ётибди. Гўё булар, уруш ўлим қуроли эмас, балки улуғ бир санъаткор асаридек.

Биров генералнинг машинаси олдига бориб, эшигини қоқиб: нима гап, нима учун тўхтаб қолдик, деёлмайди. Буни зарурий нарса деб ҳисоблашмайдиям, ахир жангга киришга ким ҳам шошиларди, дейсиз! Калоннанинг юриб кетиши, жангга кириш дегани!

Ҳамон ҳаммаёқ жимжит: ён томонимиздаги ўрмон ҳам, иккинчи томонимиздаги экин майдони ҳам, уларга қўшилиб бизнинг калонна ҳам ой нурларига ўралиб чуқур уйқуга кетгандек. Кутиш натижаси шу бўлди-ки, жангчилар ҳам жим бўлишди, худди ҳозир бирор ҳодиса рўй беришидан хавотир олаётгандек. Ҳаммалари қимир этмаслик учун ҳаракат қилишади. Ҳамма нима бўлишини кутади. Бироқ нима бўлишини ҳеч ким билмайди.

Шу тариқа бир неча сотлаб вақтимиз ўтиб кетди. Тўлиной ғарбга томон оға бошлади. Бир неча соатдан кейин тонг ёриша бошлайди. Кўзларимиз машина устига қурилган генералнинг уйчасида.

Бир маҳал эшик очилди. Генерал Манжурин баланд бўйли, келишган ва барваста одам эди. У эшикдан бир оз бўйини эгилган ҳолди чиқди. Ой ёруғ бўлса ҳам, унинг чеҳрасидан бирор ҳолни англаб олиш қийин эди. У эшик олдидаги майдончага оёқларини жуфтлаб қўйиб, қаддини ростлади.

— Уртоқлар! Қадрли жангчилар!

Генералнинг овози салмоқдор, жарангдор ва одатдан ташқари тантанавор эди. Генерал оғзига тикилганча, қулоқларимиз динг эди.

— Уруш тамом бўлди! — деди у баланд овоз билан.

Генерал яна нималардир деди, бироқ энди уни ҳеч ким эшитмасди.

Тамом! Тамом!... деган овозлар калонна бўйлаб таралди.

Мудраб ўтирган жангчилар ўзларини ерга таппа-таппа отдилар. Бирпасда танкларнинг туйнуклари очилиб, танкчилар ҳам ўзларини ерга ота бошладилар. Бир зумда калоннаниг икки ён томони шарқнинг гавжум бозорларини эслатадиган ғала-ғовурга тўлди. Жангчилар ўзларича нималарнидир гапириб, сакраб-сакраб тушардилар. Тажрибали муаллақчилардек ерда думалашар, бир-бирларини қучоқлаб, чирпирак қилиб айлантирардилар. Тўп-тўп бўлиб, бир-бирларини осмонга кўтариб ташлашар, қўлларига илинган нарса — пилоткам, буюм халтами, шлеммими юқорига ирғитишарди. Гуруҳ-гуруҳ бўлиб бир-бирларини осмонга отишарди. Солдат ҳам, офицер ҳам, генерал ҳам, ҳамма бу ерда баробар эди.

Тутиб олиб осмонга отишларидан кўнгиллари айниб, безор бўлган офицерлар ўзларини четга олишга ҳаракат қилишар, ҳатто машиналарнинг кабиналарига кириб, бекиниб ҳам олишарди.

Сўнгра бу хилдаги ҳаракатлардан чарчашди шекилли, кимнингдир «Салют» деган овози эшитилиб, қуролларини эслаб қолишди. Тартибсиз равишда осмонга қараб ўқ узишлар бошланди. Энди ўқни аяш ва тежашнинг ҳожати йўқ эди. Бундан бир неча соат олдин қудратли моторлар овози ерy кўкни ларзага келтирган бўлса, энди осмонга отилган автомат, милтиқ, ҳатто пулемет овозлари бутун борлиқни ларзага солди.

Матёқуб ҚЎШЧОНОВ.

Ғалабанинг 50 йиллиги арафасида республикамиз Президенти имзо чеккан «Ғалабанинг 50 йиллиги» медалига Қизириқ туманининг бир гуруҳ уруш фахрийлари ҳам сазовар бўлишди.

СУРАТДА: (ўнгдан) туман уруш ва меҳнат фахрийлари Кенгаши раиси Дўстёр ота Умиров, «Кунчиқиш» ва Охунбобоев номли жамоа хўжаликлари оқсоқоллари Эргаш Менглиев ва Қобил Жўраевлар дориламон кунларга етиб келишганига шукр қилишмоқда.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ олган сурат.

БЕДАРАК КЕТГАНЛАР

Уруш—бу касофат, уруш—бу офат,
У Тинчлик дарахтин ағдарган бўрон.
Умр уммонида тугаган тақа,
Матлаби яккаш шу: ур, йиқит-сурон.

Шаҳид кетганларга етишмай қабр,
Шаҳарлар, қишлоқлар кул бўлиб ёнди.
Айрилиқ дардида тугаган сабр,
Санамлар лабига томчи ёш томди.

Ҳақиқат ва инсоф енгар ҳар қачон,
Шу эл деб, шу юрт деб бахш этса гар жон,
Уни ардоқлайди замину замон,
Уларнинг ҳар бирин атанг Қаҳрамон!

Эл шаънин асрамоқ ҳар одам бурчи,
Ҳар бир мард Ватан деб қурол тутса гар,
Тоғни талқон қилса, етади кучи,
Унга мададкордир ул Парвардигор.

Минглаб, миллионлаб ўзбек эрлари,
Уруш оловига ўзини урди.
Украин, Беларусь, Кавказ ерлари
Бевақт қалқиб кетиб, оёққа турди.

Ҳар жангчи ҳамлага шайланган бургут,
Оловли йилларнинг бағридан ўтган.
Малол шу: йўқолиб минг-минг эр йигит,
Дейилса, бу аскар бедарак кетган!

Жангчими, у олов ичра доимо
Ватан деб кул бўлган, мақсадга етган.
Ёлғондир, ишонгим келмайди асло
Деса ким: Бу аскар бедарак кетган!

Бедарак кетганлар бўлмайди жангда,
Ёниб бу кул бўлгандир, мозори шу ер.
Бедарак кетганлар руҳи ҳар тонгда
— Эй, инсон! Тинчликка сергак бўлгин дер.

ТУЛҚИН.

Хотира

ОҒИР КУНЛАРНИ ЭСЛАСАНГ, БУГУННИНГ ҚАДРИГА КЎПРОҚ ЕТАСАН

1943 йил қишининг чилласида отам Насриддин Зайнутдинов кўплар қатори урушга отландилар. Қишлоғимиз хувиллаб қолди. Барча юмушлар тўрт-бешта қари чоллару аёллар, сўнг биз болаларга қолди. Қишлоғимизда Ҳолиқ амин деган қария бўларди. Ўша суронли йиллари 75 ёшни қоралаган отахон кўчама-кўча хат-хабар тарқатарди. Уруш хабарлари билан бутун қишлоқни огоҳ қиладиган ҳам ана шу қария эди. Ёдимда, Холиқ амин қорахат олиб келган кунлари гўё ўзи айбдордек мунғайиб қолар, ҳаммадан кўзини олиб қочарди. Бундай ҳол тез-тез такрорланиб турарди.

Биз болакайлар Ҳолиқ аминнинг келишини ҳаммадан кўра интизорлик билан кутардик. Почтачининг қораси кўринди, дегунча ҳар тарафдан бориб, уни ўраб олардик. Бобонинг кайфиятига қараб шўхлик қилардик, баъзан сумкасини кўтариб юрардик.

Бир куни Холиқ бобо бизнинг уйимизга қувонч олиб келди: отамдан хат олдик. Бу отамнинг сўнгги мактуби эканини кейинчалик билдик. Хат Польшадан юборилган эди. Шундан сўнг хат олмадик...

Тақдир экан, йиллар ўтиб биз ўсиб-улғайдик. Турли касбни бошини тутдик. Мен ўқиш, иш туфайли Тошкентга келиб қолдим. Аввал институтда, сўнгра мактабларда 46 йил муаллимлик қилдим. Тенгқурларим ёхуд ҳамкасбларим «Сталинградга бориб отам қабрини зиёрат қилиб келдим», ёки «Отам ётган қабристон тупроғини Брестдан олиб келдим», деганларида , кўксимдан бир нидо отилиб чиқади: менинг отам Польшанинг қаерида эканлар, отамиз ётган тупроқни зиёрат қилиш, бизга ҳам насиб қилармикан, деб армонда эдик. Польша ҳақида гапирсак ёки эшитсак нафақат бизнинг, балки умрининг 52 йилини ёсдиқдошини кутиб ўтказаётган 91 ёшли онамнинг кўзларидан ҳам ёш қалқийди: «Урушнинг номи ўчсин, не-не эр йигитларни ёстиғини қуритмади, яримжон қилиб қўймади».

Бугун фашизм устидан қозонилган Ғалабанинг 50 йиллиги нишонланаётган қутлуғ кунларда мустақил юртимизда амалга оширилаётган ишлардан, улкан ўзгаришлардан қувонаман. Оғир дамларни хотирласанг, фараҳбахш кунлар қадрига етасан, киши. Тинчлик осойишталик сиёсатини олға сураётган Президентимизга шукроналар айтгим келади.

Саидхўжа НАСРИДДИНОВ,
Тошкент шаҳри Чилонзор тумани.

ҲЕЧ КИМГА ОСОН БЎЛМАГАН

— Урушга кетганимда ўн тўққиз ёшда эдим. Қанчадан-қанча қуролдош дўстларим ғолиб кунларимизни кўраолмай, жангоҳларда қолиб кетишди, - дея хотирлайди пойтахтнинг Акмал Икромов тумани I-Замахшарий кўчасида истиқомат қилаётган фахрий жангчи Карим ака Маҳкамов. Урушнинг туб бурилиш даврида Сталинград жангоҳларида жанг қилдик ва 169-ўқчи полки сафида Харьков шаҳригача бордик. Айниқса, Украинанинг Николаевка қишлоғида бўлган қирғинбарот жанглар сира ёдимдан чиқмайди. Ҳар бир уй, ҳар бир қарич ер учун жон олиб, жон берганмиз. Окоплар ичида ҳафталаб тамадди қилмасдан ётганмиз. Эҳ-ҳе, нимасини айтасиз, у даҳшатли кунларни...

Ана шундай қақшатқич жангларда оёғимдан яраландим. Бомбанинг парчаси теккан оёғим совуқда қотиб қолди. Дала госпиталида икки бор операция қилишгач, жангга ярамай қолдим. Эвакуация қилишди. Волга дарёси бўйлаб сузаётган кема палубасида биз, ярадорлар ётардик. Тўсатдан осмонда немис «калхатлари» изғиб қолишди. Ҳаммамиз саросимага тушиб қолдик. Лекин босиқ кема капитанигина вазиятни тўғри баҳолади. Кемамиз яшил бутазорлар бағрига кириб яширинди. «Калхатлар» бир-икки шўнғиб, бизни илғамай қайтиб кетишди. Ушанда яна бир ўлимдан омон қолгандик.

Кейин йўлимиз поездда давом этди. Ярадорлар билан тўлган эшелонларда кетаётиб, яқин кунларда соғинган уйимизга кириб борамиз, деган ширин ҳаёллар билан кетардик. Осмонда кечаги самолётлар пайдо бўлганда юра олган жон борки, вагонлардан тушиб панага қочди. Уқ товуши тингач, қайтиб келиб, қочолмай қолганларнинг гавдаси тилка-пора бўлиб кетганини кўрдик.

Ғалаба байрами муносабати билан яқинда ўша Николаевка қишлоғи жамоасидан миннатдорона мактуб олдим. Улар бизнинг ўқчи полкимиз ўтган йўллар, ўзбек жангчиларининг жасоратлари ҳақида кўп нарса билишар экан. Миннатдорчиликка тўлиб тошган бу хат қалбимни чексиз фахр-ифтихор хисларига тўлдирди.

Бугунги кунда мустақил Узбекистонимиз ўз йўлини танлаб, ёрқин келажак сари одимлаб бораётган пайтда, мен кекса жангчи сифатида осмонимиз ҳамиша беғубор бўлишини, фарзандларимиз уруш нималигини билмай ўсишини, инсонинг умри фақат яратувчанлик билан ўтишини астойдил тилайман.

— «Ташселский» (Ҳозирги Зангиота) тумани ёшу қариси ҳам ўша машаққатли йилларда катта фидойилик билан ишлашган. Мен туман ёшлар қўмитаси котиби бўлиб ишлардим, - дея хотирлайди кекса педагог, бир қанча орденлар соҳиби Назира Жалилова. Далаларда куну тун меҳнат қилиб, бутун куч-қувватимизни фронт учун, ғалаба учун сарфладик. Бир бурда нонимиз, кийимимиз ҳам фронтдагиларга асқотсин, ғалабани яқинлаштирсин, дердик. Эсимда, туманимиз ватанпарвар аёллари ташаббуси билан барча хотин-қизлар ортиқча маблағ ва буюмларини йиғиб беришган. Бунинг эвазига «Узбекистон» эскадрильяси йиғилиб, фронтга жўнатилганди. Бундай хайрли ташаббуслар жуда кўп бўлган...

Ҳа, Ғалаба учун бутун Узбекистон аҳли оёққа турган, осонликча қўлга киритилмаган Ғалабага муносиб ҳисса қўшган. Мен ёшларимизнинг оталар жасоратига ҳамиша содиқ қолишларини истайман.

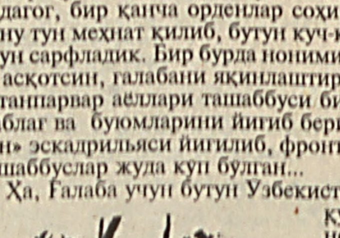

З.ЮНУСОВА.

СУРАТДА: уруш қатнашчиси Карим ака Маҳкамов ва фронт ортида фидокорона меҳнат қилган Назира опа Жалилова қўша қариб, болаларининг роҳатини кўрмоқдалар.

ЖАНГЧИ ШОИР

Шоир бу гал қўшиқ, лирик шеър эмас, янги уруш оловини ёқмоқчи бўлган шум ниятли кишиларни қоралаб шеър ёзаяпти. У бу мавзуда кўп ёзган, яна ёзаяпти. Чунки, жангчи шоир машъум урушнинг аччиқ қисматини бошидан кечирган, қирғин нималигини ўз кўзи билан кўриб, шоҳиди бўлган. Шу сабабли, жанг мавзуси унинг ижодида асосий ўринни эгаллайди. Шеърларида урушни қоралайди, ер куррасида тинчлик, осойишталик бўлишини, инсоният хавф-хатарсиз яшаб, яратувчилик иши билан шуғулланишини сидқидилдан куйлайди, шу ҳақда куйиниб ёзади.

Бу жангчи шоир Зоҳиджон Обидовдир. У навқирон, айни куч-қувватга тўлган ўн етти ёшида эл бошига қора кун тушганини юракдан ҳис этди. Виждон амри билан фронтга отланди. У урушнинг оғир кунларида, ёвуз душман ўқи дўлдек ёғилиб турган бир пайтда қўлга қурол олиб, Ленинград ҳимоясига отланди. Ёш жангчи ҳам қурол, ҳам қалам билан душманга қарши курашди. Даҳшатли бир отишма пайтида снаряд портлашидан у оғир яраланади. Аввалига уни ўлганга чиқаришди, кейин уни ўликлар орасидан хушсиз, чалажон ҳолда олиб чиқишди. Жарроҳлик столига ётқизилди. Шоир госпиталда узоқ муддат оғир машаққат тортиб ўлим билан олишди. Унинг ҳаёти сақлаб қолинди. Аммо даҳшатли уруш асорати ёш шоирни яна қайта-қайта жарроҳлик столига ётишга мажбур этиб, уни бир умрга ногирон қилганди.

Зоҳиджон руҳан эзилмади. Қўлига қалам олиб, ғазаб ва нафратини душманга шеър билан соча бошлади...

Мана, у умрининг табаррук ёшида. Ҳамон урушни лаънатлайди. Бугунги кунда серқирра, сермаҳсул, том маънодаги қўшиқчи шоир, тиниб-тинчимас заҳматкаш ижодкор. Унлаб шеърий китоблар муаллифи. Шоирнинг бир қатор асарлари хорижий тилларга таржима қилинган. У республикада хизмат кўрсатган маданият ходими, кўксини учинчи даражали жанговор «Шуҳрат» ордени ва медаллар безаб турибди.

Шоирнинг сочлари кумушга айланган бўлсада, у ҳамон ёшлардек ғайрат-шижоатга тўла. У узоқ йиллар «Муштум» журналида ишлади, таҳрир ҳайъати аъзоси эди. Мирзотабассум, Зоҳиджон Ханда тахаллуси билан журналхонларга яхши таниш. Зоҳиджон Обидов қўлига қалам олибдики, она Ватан, севги, вафо ҳақида куйлайди. Ишёқмас, лоқайд, юлғичларни кўрса, дарров ҳажв тиғи остига олади. У ҳам лирик, ҳам қўшиқчи, ҳам ҳажвчи шоир сифатида элга манзур ижодкордир. Аммо шоир ижодининг бош мезони-урушни лаънатлаш. Бу мавзуда яратган шеърлари теран фалсафийлиги, жозибадорлиги билан ажралиб туради.

Зоҳиджон Обидовни гоҳ талабалар орасида, гоҳ қаламкаш дўстлари даврасида, гоҳ завод-фабрикаларда, деҳқонлар ҳузурида учратасиз. У қайси бир учрашувда тўлиб тошиб шеър ўқимасин, албатта самимий олқишга сазовор бўлади. У қаерда бўлмасин, фахрий ишчи, фахрий колхозчи, хуллас ўша жойнинг фахрли, эъзозли кишисига айланиб қолмоқда.

Байрам арафасида жангчи шоир билан бўлиб ўтган учрашувлардан бири ҳозиргидек эсимда. Шоир урушни қоралади. Зал бўйлаб гулдирос қарсаклар янгради. Шоир яна босиқ ҳолда сўзида давом этди.

— Мен жангда бўлган маскани — Ленинград шаҳрида бўлиб, Пискарев қабристонини зиёрат қилдим. Чунки, уруш даврида худди шу қабристонда дафн этилган деб мендан онамга шум хабар — «қора хат» келган. Бу ерда кўрганларимни «Пискарев қабристонида» номи билан шеър қилиб ёздим.

Шоир шеърини ўқишга тутинди:

Улуғвор қабристон этилмиш бунёд,
Нақд Нева маҳрининг ёнбошида у.
Бундайин «даргоҳ»ни кўрмаган ҳеч зот,
Бундан сўнг кўрмаса кўрмасин мангу.

Қабрлар шунчаки ўлганларгамас,
Бу маскан бе ажал қурбонларга хос.
Тўхтангиз, сақлангиз сукут бир нафас,
Бу ерда шон-шараф руҳи беқиёс.

Гул қўйиб ўтаман мен ҳам шу асно,
Узгалар ҳамда ўз қисматим эслаб.
Ҳайратга тушмангиз бу ҳолга асло,
Келганим бу ерга қабримни излаб.

Ҳайратга тушмангиз қилмишим кўриб,
Улдига чиққанман қамалли кунда.
Шу қутлуғ заминдан душманни суриб,
Марҳумга айландим жанг қилиб бунда.

Онамнинг қўлига теккан «қора хат»,
Азам ҳам очилган, бўлган таъзия.
Умидни узишган: «Қучди,— деб,—лаҳад»,
«Навқирон Зоиджон энди йўқ», дея.

Навқирон Зоҳиджон дунёдан ўтди,
Ногирон Зоҳиджон қолди оламда.
Ишқ тўла ёшлигин жанг ўтга тутди,
Мана у гул қўяр доғу аламда.
Урушнинг шарпаси бўлмаган дамда.

Залда бир зум сокинлик чўкди, сўнг олқиш янгради. Жангчи шоир қучоғи гулдасталар билан тўлди. Давомли олқиш қуйга уланиб кетди. Саҳнага чиққан бадиий ҳаваскорлар жангчи шоир Зоҳиджон Обидовнинг жангчилар ҳақида ёзган. «Келинг, қўяйлик гуллар» қўшиғини жўр бўлиб куйлай бошлашди...

Саид РАВШАН.

ОНА АРМОНИ

Ой бориб, омон қайт — тилагим эдинг,
Ахир ўғлим,жоним юрагим эдинг.
Ёлғизим, суянчим, тиргагим эдинг,
Мен қандай ишонай қора хатига.

Кўзларим тўрт бўлди йўлингга қараб,
Кўчанинг сўлига, ўнгига қараб,
Йиғлайман суратинг — бўйингга қараб,
Кенг дунё тор келар қалбим додига.

Дилимда бир орзу, армон сақлайман,
Тишлаган нонингни ҳамон сақлайман.
Келиб қолар дейман саломат, омон,
Умид эш бўларкан инсон зотига.

Ғалаба кунини нишонлар элим,
Сизлар туфайлидир бу шонлар, ўғлим,
Шундан таскин топар осуда кўнглим,
Мардлар мангу яшар халқнинг ёдида.

Туроб НИЁЗ.

ЁДГОРЛИК ЎРНАТИЛДИ

Қибрай тумани Ҳўжақўрғон қишлоғи ҳудудидаги қирда фашизмга қарши курашда ҳалок бўлган ўзбек ўғлонлари хотирасига бағишланган ёдгорлик ўрнатилди. У ҳашар йўли билан барпо этилди.

Туман ҳокимлиги кўмагида Тошкент ГРЭСи қурилиши бошқармаси, 6-механизациялашган кўчма колонна, 8-, 32-махсус механизациялашган кўчма колонналар, Қибрай тумани автомобиль йўллари бошқармаси, туман конструкторлик ишлаб-чиқариш бюроси ва бошқа кўплаб ташкилотлар, корхона жамоалари ва юзлаб ҳашарчилар ҳиммат билан меҳнат қилдилар.

Маҳалла аҳлига, 26-ўрта мактаб жамоаси урушга бориб, қайтиб келмаган номаълум ҳамқишлоқлари номларини топишда кўмаклашди. 80 дан зиёд ҳамюртлар исм-шарифлари зарҳал ҳарфларла бронза қуймага ёзилди.

70 метр баландликдаги тепаликда бўй чўзган ёдгорликнинг қадди-басти 9 метрдир. Бундан ташқари бу ерда хотира боғи барпо қилиниб, мевали дарахт кўчатлари, турфа гуллар экилди. Мангу олов порлади.

Туман фахрийлар кенгашининг раиси Жўра Хоназаров жумладан шундай деди:

— Қаҳрамон ўғлонлар ҳурматини ҳар қанча эъзозласак ҳам оз. Мустақил Ватаннинг ёш авлоди ота-боболаридек фидоий кишилар бўлиб камолотга етсинлар.

С. САЛИМОВ.

Маънавият чашмаси

ИНСОН — ЭНГ ОЛИЙ ҚАДРИЯТ

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Тошкент Давлат Техника университети профессори Хотима Шайхова билан мулоқот

— Хотима Амиловна, кишиларнинг миллий қадриятларимизга муносабатида сезиларли ўзгаришлар содир бўлмоқда. Сиз катта олима сифатида бу ҳақда ўз кузатишларингизни ўртоқлашсангиз...

— Ўзбекистон юртбошимиз раҳбарлигида ўзига хос ва мос тараққиёт йўлини танлаб, ўз турмуш тарзи, ижтимоий, сиёсий ва ҳуқуқий тизимини қурмоқда. Миллий қадриятларимизга эса замонавий мазмунга эга бўлган муносабатда бўлинмоқда. Яқинда кўтаринки руҳда ўтган референдум ҳам халқимиз танлаган ўзига хос тараққиёт ва истиқбол йўли тўғри, юртимиз эзгу манзилга, фаровон ҳаётга элтишига ҳар бир фуқаронинг ишончи комил эканлигини намойиш этди. Президентимиз Ислом Каримов айтганларидек, «Референдум натижалари билдирилган ишонч нафақат давлат раҳбарларига, балки халқимизнинг келажакка ишончи ҳамдир».

Миллий давлатчилигимиз қайта тикланмоқда. Ўзбекистонда барпо этилаётган давлат тузумимиз, янги ҳуқуқий демократик негизга асосланган парламентимиз миллий ижтимоий ҳодиса бўлиши билан бирга, у энг аввало умумжаҳон цивилизациясига, давлат қуриш соҳасида бошқа халқлар эришган тажрибаларга, ижтимоий қадриятларга асосланган ҳолда барпо бўлмоқда. Миллий давлатчилигимиз томирига, қадимий меросимиз заминига қайтмоқда. Бунда миллий қадриятларимиз анъаналарига алоҳида аҳамият берилмоқда. Маънавий меросимиз, тарих, маданиятимиз, динимиз, урф-одатларимиз, қадриятларимиз бугун яна ўз ўрнини топмоқда.

— Маълумки, бир тизимдан иккинчи тизимга ўтишда одамлар онгида, жамият мафкурасида ўзгаришлар рўй бериши турган гап. Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш даврида айрим кишиларнинг маънавий-ахлоқий қадриятларга муносабати тушиб кетмоқда, деган фикрларни қандай баҳолайсиз?

— Ҳар бир тарихий давр, ижтимоий муҳит маънавий эҳтиёж ва манфаатлар тизимини шакллантиради. Янги шароитда миллий қадриятларимиз, маънавиятимиз, кишиларимизнинг маънавий қиёфаси, ижтимоий мавқеи адолат асосида ҳам маънавий, ҳам руҳий тозаланади. Мустақил жамиятда одил ва оқилона миллий қадриятлар камол топади. Айниқса, бозор иқтисодий муносабатларига ўтиш жараёнида қадриятларимизнинг умуминсоний ва миллий асосларини тиклаш, уларни ҳар бир фуқаронинг фаолиятида аҳлоқий фазилат ва гўзал одат нормасига айлантириш лозим. Демак, ҳозирги бозор шароитида маънавий, аҳлоқий қадриятларнинг қиммати ошмоқда, унга эътибор ва қонуний зарурият кучаймоқда. Аммо ижтимоий ва шахсий ҳаётда аҳлоқий қадриятларга зид ҳатти-ҳаракатлар ҳали ҳам борлиги, кишилар ўртасида худбинлик, бефарқлик, оқибатсизлик, баъзи ёшларимизда маънавий кемтиклик, қадриятларга лоқайдлик кайфиятлари оз бўлса ҳам учраб турибди. Лекин бу қадриятларнинг қиммати тушиб кетаяпти, дегани эмас, балки унинг ижтимоий тараққиёт жараёнида, маънавий ислоҳот тизимида, миллий шарқона аҳлоқий тарбияни кенгайтиришда аҳамияти ошиб бормоқда, демакдир.

— Бугунги кунда маънавий-маданий муассасаларимиз қандай бўлиши керак?

— Ўтказилаётган ислоҳотлар янгича тафаккур ва янгича изланишлар мевасидир. Бу ислоҳотларнинг пировард мақсади — юртимизда яшаб турган барча фуқаролар учун муносиб шарт-шароитлар яратиб бериш, уларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондиришдан иборатдир. Айни шу жиҳатдан ишлаб чиқилган маданий-маърифий муассасаларимиз инсонни тарбиялаш, таълим ва маорифни юксалтириш билан бирга соғлом авлоднинг камолотига хизмат қилувчи шарт-шароитларни яратиш ва миллий қадриятларимизни асраш, маданий-маърифий ишларнинг янгича услубларидан кенг фойдаланиш учун хизмат қилиши керак. Лекин, афсуски маънавий-маърифий ўчоқлар фаолияти бугунги кун талабига жавоб бермайди. Масалан, музей, кутубхона, клуб, истироҳат боғлари, маданият саройлари каби муассасаларнинг иш услуби ҳали ҳам эскича.

Мустақиллик туфайли кишиларимиз онгида, дунёқарашида жиддий ўзгаришлар юз бермоқда. Улар ўзларининг кимлигини, қандай буюк аждодларнинг авлоди эканликларини тобора чуқурроқ англаб етмоқдалар. Бу жараёнда маданий муассасаларнинг ўрни беқиёсдир.

Миллий мафкура, мустақиллик мафкураси ҳақида гапирганда, бу масалага ҳам эътибор бериш лозим. Ҳозирги кунда «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази самарали иш режаларини белгиламоқда. Бу ишда маданият вазирлиги, миллий маданият марказлари ва қатор мутассадилар бир ёқадан бош чиқариб, аниқ йўналиш андозасини бичиб олишлари зарур, деб биламан.

— Кўп вақтингиз ёшлар, талабалар орасида ўтади. Уларнинг маънавияти, бу борада ёшлар орасида олиб борилаётган тадбирлар хусусида билишни истардик. Ахир халқимизда «Отанг боласи бўлма, одам боласи бўл» деган нақл бор-ку!..

— Менинг вақтимгина эмас, бутун фаолиятим ўқувчи, талабалар, тадқиқотчи-ёшлар билан чамбарчас боғлиқ. Илмий фаолиятимда ёшларнинг кўп қиррали муаммолари алоҳида ўрин тутади. Ёшлар ҳаётимиз, жамиятимиз пойдевори, эртанги кунимиз эгалари, халқимиз таянчи, истиқбол эгасидир.

Мени кўпроқ ёш авлоднинг маънавий-аҳлоқий масалалари қизиқтиради. Ёшларни мустақиллик руҳида, ватанпарварлик, миллий ғурур ва ифтихор туйғуси руҳида тарбиялаш бугунги куннинг энг долзарб вазифасидир.

— Умуминсоний қадриятларда миллийлик ва байналмилаллик ўзаро алоқаси ҳақида гапирсангиз.

— Умуминсоний қадриятлар ҳар бир миллатнинг миллий қадриятлари асосида шаклланади. Ҳар бир халқнинг тили, маданияти, анъана, урф-одатлари ва маънавий меросида умуминсоний қадриятлар мужассамдир. Инсон энг олий қадрият ҳисобланади.

Қадриятлар белгилашда миллийлик ва байналмилаллик хусусиятларини ҳисобга олиш лозим.

Умуминсоний, миллий ва байналмилал қадриятлар эса бир-бири билан чамбарчас боғлиқ. Миллий мафкура кўп қиррали бўлиши, унда халқимиз маънавий-ахлоқий бирликни мустаҳкамлашда ўз ифодасини топиши керак. Байналмилалликдан фақат ўз халқи қадриятларини кўз-кўз қилиш, бошқалар орасида ёйишга интилиш эмас, балки бошқа миллий қадриятларни ҳам эъзозлаш, ҳурмат қилиш, ижобий жиҳатларни халқ, миллат, элатлар ўртасида кенг ёйиш, улардан халқ ва миллатлар ўртасидаги дўстлик, тинч-тотувлик, аҳиллик, маънавий-аҳлоқий бирликни мустаҳкамлашда кенг фойдаланиш мақсадга мувофиқдир. Қардош халқлар ва миллатларнинг қадриятлари бир-бирини бойитишнинг ҳозирги амалиёти анъанавий алоқа шаклларига ўзгартиришлар киритишни, ҳамкорликнинг янги шаклларини ўйлаб топишни ва амалиётга кенг тадбиқ этишни талаб қилмоқда.

— Миллий мафкуранинг ҳозирги кундаги аҳамияти нимада?

— Миллий мафкура халқимизнинг тарихий тажрибаси, анъаналари, маънавий мероси ва бугунги кундаги мақсад-муддаоларини ўзида мужассамлаштиради. Мафкура фаолиятининг самарадорлиги, ечилиши зарур бўлган муаммоларни аниқлаб беришга уларни амалиётдаги ижодиётига қаратиш лозим, деб ҳисоблайман. Бунинг учун ҳар бир фуқародан жамиятимиз олдида турган, ҳал қилиниши зарур бўлган вазифалар моҳиятини чуқур идрок этиш, англаш, ҳаёт тарзи ва унинг йўналишини шу мақсадларни ҳал қилишга қаратиш талаб этилади.

Аввало мафкурани илмий ва амалий моҳияти, иқтисод, сиёсат билан боғлиқлиги, кишилар тафаккури, онги, турли қарашларида намоён бўлиш жараёнларини аниқ кўрсатиб бериш бугунги куннинг талаби, десак хато бўлмайди. Чунки миллий мафкура ватанпарварлик, инсонпарварлик негизига асосланган том маънода халқ мафкурасидир. Яъни, Ўзбекистонда истиқомат қилаётган ҳамма миллат ва элат вакилларининг мафкурасидир. У ўзида миллий ва умуминсоний қадриятларни мужассамлаштиради.

Суҳбатдош: Умида Файзиева.

• МУЛОҲАЗА

ЖОЙ НОМЛАРИГА ЭЪТИБОР КЕРАК

Ҳозирга кунда жой номларини ўрганишнинг аҳволи қандай? Бу саволга жавоб топишдан олдин, тарихга бир назар ташлайлик.

Жой номларини ўрганиш масаласи Ўзбекистонда 1940 йиллардан бошланди. 1960 йилларда бу жараён анча кучайди: янги-янги илмий-тадқиқот ишлари республикамиз топонимларига бағишланди. Профессорлардан Ҳамидулла Ҳасанов, Тўра Нафасов, филология фанлари номзоди, етакчи илмий ходим Суюн Қораев каби олимларнинг фаолияти билан Ўзбекистон топонимикаси фан сифатида шаклланди. Бугунги кунда Ўзбекистон топонимларини йиғиш, тўплаш, гуруҳларга ажратиш асосида илмий кузатишлар олиб бориш керак бўлиб қолди. Чунки жой номларининг тезда йиғиб олиш билангина биз уларнинг йўқолиб кетишининг олдини оламиз. Тўғри, кўп иш қилинган, аммо қилиниши керак бўлган ишлар ундан ҳам салмоқлидир. Жой номлари алоҳида сўзлар гуруҳи бўлиб, уларни халқ номлаган /қўллаган/. Қадимда мавжуд тадқиқотларда қайд қилинишича, олдинлари кишилар номи билан жойлар аталмаган. Бу кейинги 100 йилликнинг маҳсулидир. Аммо, киши номлари билан жой номларини аташ номақбул иш. Чунки, бир кўчада минглаб одам яшайди. Уларнинг эса юзлаб ҳурматли одамлари бўлади. Ҳамма ўз кишиларининг номини кўчаларга қўйдираверса, яхши манзара юзага келмайди: тез-тез жой номлари алмашиб турилади, бу эса жуда салбий ҳолатдир. Жойга киши исми, номи лақабини бергандан кўра унинг тарихий номини қўйган маъқул. Буни жойлардаги топономик комиссиялар эътиборга олса, хатолик ва чалкашликлар камаяр эди. Шу маънода жойлардаги топономик комиссияларнинг таркибини ҳам сифат жиҳатидан қайта кўриш керак. Бизнингча, бундай комсиссияларнинг таркибида, албатта, филолог ва геогрофларнинг бўлиши мақсадга мувофиқ бўлур эди. Одамлар қадимда ўзининг қайданлигини англаш учун туғилган жойларининг номларини исмларидан кейин айтишган. Бу юртга ҳурматни, эътиқодни, шунингдек авлодлар макони бўлган диёрни кўз қорачиғидек эъзозлашнинг намунасидир. Ҳозирги кунда эса одамларимиз ота-боболарининг номларини жойларга ном сифатида қўйдириб олмоқдалар. Номлари қўйилган кишиларнинг руҳи поклари безовта бўлмасмикин?! Ахир улар яшаган жойларини ўзлари атамаган-да. Нима қилибди, қаҳрамон бўлса, уруш ногирони бўлса, ҳаммага келган тўй бу! Биров меҳнат қилади, биров жангга кирган бўлиши мумкин. Бошқа биров бир умр бошқа жойда ишлаган бўлиши мумкин. Бу уларнинг тақдири-ку!

Уларнинг номларини тарих эсдан чиқармайди. Аммо бу дегани яшаган кўчасига номи қўйилсин дегани эмас-ку!

Менимча, республикамиз оммавий-ахборот воситалари бу масалага жиддий эътибор бериб, ўз саҳифаларида «Жой номлари — жумҳуриятимиз жамоли» рукнини ташкил этсалар айни муддао бўлур эди.

Икром ҲОЛМУРОДОВ,
Тошкент Давлат университетининг 6-курс талабаси.

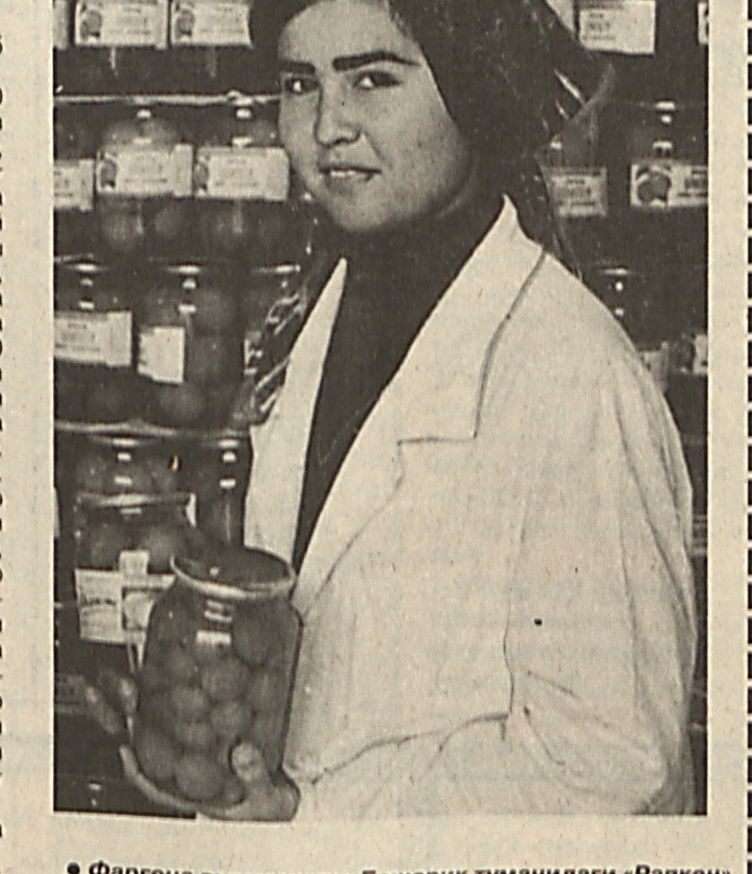

• Фарғона вилоятининг Бешариқ туманидаги «Рапқон» жамоа хўжалиги илғор консерва маҳсулотлари ишлаб чиқармоқда.
СУРАТДА: консерва цехининг илғор ишчиси Жамила Абдураҳмонова.
Р. Акбаралиев олган сурат

Ойнаи жаҳонда

ДУШАНБА, 8

ЎзТВ I

6.00 — 7.45 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

7.45 «Генерал Собир Раҳимов». Бадиий фильм.
9.20 М. Бафоев, З. Обидов. «Зафарнома». Оратория.
9.55 ТОШКЕНТ. МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИ. БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ҲАРБИЙ ПАРАД.
10.45 «Қўшиқларим мадад бўлсин, сенга аскаржон». Киноконцерт.
11.05 Болалар учун. «Билиб қўйки сени Ватан кутади».
11.30 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Сарғайган мактублар». Премьера.
12.10 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси миллий эстрада симфоник оркестрининг концерти.
12.50 «Аёл бор-ки олам мунаввар».
13.15 — 13.35 «Ўзбектелефильм» кўрсатади. «Ҳарбий марш садолари остида». Премьера.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.15 Болалар учун. «Гулғунчалар».
18.35 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Уруш йилларини эслаб...». Премьера.
18.50 «Ўн етти ёшлилар жасорати».
19.10 «Ғалаба нашидаси». Кинокўрсатув.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Жангчи алломалар».
20.20 «Туташ тақдирлар».
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИДА БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ҲАРБИЙ ПАРАД. РЕПОРТАЖ.
22.15 «ТУРКИСТОН» САРОЙИДА БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ ВА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ.
00.15 Теннис. «Буюк Ипак йўли» Халқаро турнири.
00.30 — 00.55 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
19.00 «Таҳлил».
19.10 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
19.40 «Бу бўстон аро...». Самиғ Абдуллаев.
20.10 «Ҳамшаҳарлар».
21.10 — 23.20 «Оддий фашизм». Ҳужжатли фильм. 1—2-сериялар.

ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

«ОМАД» таништиради:

18.40 «Совға».
19.10 «Даракчи».
19.35 Жаҳон географияси.
20.25 «Панорама».
20.55 Эълонлар.
21.00 Видео — «О».
22.40 Эълонлар.
22.45 «Курьер».
23.05 «...яна об-ҳаво ҳақида».
23.15 «Постфактум».
23.25 — 23.45 Жаҳон янгиликлари («Эй-Би-Си»).

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

17.00 «Туғишгандан афзал». Бадиий фильм.
18.30 «Енгилмаслар».
18.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
18.50 «Енгилмаслар».
18.55 1941 — 1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида қозонилган Ғалабанинг 50 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш. Давлат Кремль саройидан олиб кўрсатилади.
20.00 «Время».
20.40 «Енгилмаслар».
20.45 «Биз». В. Познернинг муаллифлик кўрсатуви.
21.25 — 21.45 «Шеърият альбоми».

СЕШАНБА, 9

АССАЛОМ ҒАЛАБА, АССАЛОМ ТИНЧЛИК!

ЎзТВ I

6.00 — 01.00
БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН УЗЛУКСИЗ ТЕЛЕКЎРСАТУВЛАР КУНИ.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.30 «Омад» тақвими.
18.40 «Кўнгил».
18.50 «Жозиба».
19.10 «Бир шингил ҳангома».
19.20 «Тасвирларда барҳаёт мардлик».
19.40 Янгиликлар.
19.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.30 — 22.10 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Ғалаба дастхатлари».
19.20 «Ўзбекистон — қадрдон уйимиз».
20.20 Фахрийлар учун қўшиқлар.
21.00 «Спорт ҳам бизга катта ёрдам берди».
21.30 «Бу кунни иложи борича тезлаштирдик».
22.30 — 22.40 «Би-Би-Си» янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.00 — 7.50 «Телетонг».

***

17.15 «Белорус вокзали». Бадиий фильм.
18.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.00 «Урушдан кейин кеч соат олтида». Байрам ахборот кўрсатуви.
20.05 «Время». —
23.30 Ғалабанинг 50 йиллигига бағишланган бутунжаҳон Озодлик концерти. Амстердамдан кўрсатилади

ЧОРШАНБА, 10

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Ўзбектелефильм» студияси фильмларининг телефестивали. «Тақдир эшиги».
9.20 «Вобкентлик хонанда». Фильм-концерт.
9.50 «Кафолат».
10.20 «Ёшлик» студияси. «Яхшиларга эргашиб».
10.50 Болалар учун. «Сирли най». Республика Қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.50 М. Бафоев, А. Орипов. «Ҳажнома». Оратория.
12.35 — 14.30 «Умидлар йили». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Қўнғироқча».
18.40 «Ғанимат дамлар». Ғ. Ғулом таваллудига бағишланади.
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Ватанни севмоқ иймондандур...».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Олтин мерос». Солижон ҳофиз.
22.15 «Ўтган кунлар». Бадиий фильм.
23.50 — 00.15 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Ўзим ҳақимда...».
19.00 «Дарсга қўнғироқ».
19.45 «Шоҳсупа сари».
20.15 Актёр Виктор Вержибицкий ижоди.
21.05 «Боболардан қолган бу наво». Фильм-концерт.
21.35 — 23.15 «Кинематограф».

ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Тадбиркорлик мактаби».
19.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

«ОМАД» таништиради:

20.15 — 23.15 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.00 — 8.00 «Телетонг».

***

17.55 «Тиғиз пайт».
18.15 «Аляска Кид». Телесериал. 10-серия.
19.05 «Кинопанорама».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 — 22.10 «Саҳро каламушлари». Бадиий фильм (АҚШ, Буюк Британия, 1953 й.).

ПАЙШАНБА, 11

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Ҳаётий воқеа». Бадиий фильм.
9.30 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.00 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Чотқол тизмалари бўйлаб».
10.15 «Кашф этилаётган имкониятлар».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Физика.
11.30 «Ёшлар билан юзма-юз».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
12.00—12.40 Халқ ижодиёти. «Айтишув».

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Гулғунчалар».
18.30 «Мулкдор».
19.05 «Юзма-юз».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Адолат».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Ўзбекистон телевидениесирё.
22.20 «Бешинчи рукн». «Ҳажнома». Ҳужжатли видеофильм.
23.15—23.40 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.30 «Мультфейерверк».
18.55 «Ҳайвонот дунёсининг сирлари».
19.45 Янгиликлар.
19.50 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
20.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.35 Видеогид.
20.55 «Теле-ателье-шоу».
21.05 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.45—23.25 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

***

18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Ўзбекистон: ҳамкорлик йўлидан».
19.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.15 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
20.35 «Бозор иқтисодиёти сабоқлари».
21.05 «Дўстларимиз сайёраси».
21.45—22.45 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.00—8.00 «Телетонг».

***

17.55 «Тиғиз пайт».
18.15 «Аляска Кид». Телесериал. 11-серия.
19.05 «Маҳбубалар». Э. Рязановнинг муаллифлик кўрсатуви.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.40 «Москва, Кремль».
21.05 — 22.25 Кино асри. «Йигирма бир кун». Бадиий фильм (Буюк Британия, 1940 й.).

ЖУМА, 12

ЎзТВ I

6.00—8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Тутилсин ва зарарсизлантирилсин». Бадиий фильм.
9.25 «Комилжон Отаниёзов куйлайди». Фильм-концерт.
10.00 «Тараққиёт».
10.30 Ўқув кўрсатуви. Табииёт.
11.00 «Ёшлар куйлаганда».
11.30 Ўқув кўрсатуви. Умумий биология.
12.00 «Сиҳат-саломатлик» почтасидан.
12.30 «Мерос». Ҳувайдо.
13.10—14.40 «Ёшлик» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Гулғунчалар».
18.30 «Ишбилармон».
18.50 «Ўзбекона лутф».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Эл тинчлиги йўлида». ИИВ Академияси фаолиятига бағишланади.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Бевосита мулоқот.
22.15 «Европани лол этган хонанда». Ўзбекистон халқ артисти Муножот Йўлчиева.
23.00—23.25 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
19.00 «Билиб қўйган яхши».
19.25 «Хотира». В. Погосьянц. Кинокўрсатув.
20.10—22.25 «Медаллар машаққати». Бадиий фильм. 1—2-серия-лар.

ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10—18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Шалом!». Исроил Мустақиллиги кунига.
19.25 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

«ОМАД» таништиради:

20.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Салом, ёшлар!».
21.15 Эълонлар.
21.20—23.00 Видео — «О».

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

5.00—8.00 «Телетонг».

***

17.50 «Бомонд».
18.10 «Аляска Кид». Телесериал. 12-серия.
19.00 «Мўъжизалар майдони».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45—22.05 «Маърифат асри». Телесериал. 1-серия — «Инқилоб алангалари» (Франция, Куба, «Ялта-фильм», «Экран», 1993 й.).

ШАНБА, 13

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 Ш. Шоҳимардонова, Ҳ. Ғулом. «Муҳаббат навоси». Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқий драма театри-нинг спектакли.
10.00 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
10.40 «Ижодкор портретига чизгилар». Кинокўрсатув.
11.15 «Мактуб — кўнгил ойнаси».
11.50 — 13.00 Болалар учун фильм. «Ғалати гаров».

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Бир сиқим тупроқ».
18.35 Спорт хабарномаси.
18.45 «Ёшлик оқшоми».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Теннис. «Буюк Ипак йўли» Халқаро турнири.
20.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Санъатга бахшида умр». Халқ артисти Галия Измайлова.
22.20 Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионати. «МҲСК» — «Темирйўлчи».
23.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
23.15 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

9.00 «Мультфейерверк».
9.25 «Ҳайвонот дунёсининг сирлари».
10.15 Янгиликлар.
10.20 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
10.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.05 Видеогид.
11.25 «Теле-ателье-шоу».
11.35 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.15 «Кинонигоҳ».
13.55 — 18.30 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 «Антенна».
19.40 «Акс-садо».
20.10 «Пульс». Хабарлар.
20.25 «Менинг кўчам».
20.40 «Эсдалик учун дастхат».
21.05 «Ҳар соҳадан бир шингил».
21.35 — 23.15 «Кинематограф».

ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 «Замандас».
10.50 «Маданиятимиз дурдоналари».
11.30 — 11.50 «Булоқлар кўз очганда».

***

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.20 «Безнен мирас».
20.00 «Глобус».
20.40 «Би-Би-Си» янгиликлари.
20.50 «Бу ажиб дунё».
21.10 — 21.20 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

18.10 Луи де Фюнес «Жандарм уйланади» кинокомедиясида (Франция, 1968 й.).
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 «Шиндлер рўйхати» — Умумроссия телеканали телепремьераси. Режиссёр Стивен Спилберг билан суҳбат.
21.05 «Маърифат асри». Телесериал. 2-серия — «Халқлар қони».
22.25 — 23.05 «Оба-на».

ЯКШАНБА, 14

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 Болалар киносеанси.
9.30 «Шоҳруҳ клуби».
10.00 «Ёшлик» студияси. «Ватанимга хизмат қиламан». Кўрсатув ва концерт.
11.00 «Цирк! Цирк! Цирк!»
11.45 «Менда фикр бор».
12.30 — 14.20 «Маънавият» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.10 «Сирли сандиқ». Телевизион ўйин.
19.05 «Ойнаи жаҳонда...».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Дўппи».
20.15 Теннис. «Буюк Ипак йўли» Халқаро турнири.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ҳафтанома».
21.30 Эълонлар.
21.35 «Мозийга бир назар».
22.05 «Якшанба оқшомида».
22.55 — 23.25 «Ҳафтанома».

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

10.00 «Омад» тақвими.
10.10 «Кўнгил».
10.20 «Жозиба».
10.40 «Бир шингил ҳангома».
10.50 «Тасвирларда барҳаёт мардлик».
11.10 Янгиликлар.
11.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.00 — 13.40 «Кинонигоҳ».

***

17.00 «Совға».
17.30 «4/8». Мусиқий дастур.
17.50 Жаҳон географияси.
18.40 Эълонлар.
18.45 Видео — «О».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Курьер».
20.50 «...яна об-ҳаво ҳақида».
21.00 «Постфактум».
21.10 Жаҳон янгиликлари («Эй-Би-Си»).
21.30 «Панорама».
22.00 «Компьютер-Осиё».
22.30 Эълонлар.
22.35 «Даракчи».
22.45 Эълонлар.
22.50 — 00.30 Видео — «О».

ЎзТВ III
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

9.00 «Аэробика».
9.15 «Жонли сайёра».
9.35 Мультфильм.
10.15 «Коллекция».
10.35 «Менинг кўчам».
10.50 «Акмалнинг янги саргузаштлари». Телевизион бадиий фильм. 2-серия (рус тилида).
12.05 «Дарҳақиқат».
12.25 «Хонадонингизга тинчлик-осойишталик».
13.25 — 13.35 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).

***

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
19.05 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.05 «Кўнгил кўприклари».
20.40 «Би-Би-Си» янгиликлари.
20.50 «Бу ажиб дунё».
21.10 «Ёшлик» студияси. «Ғазалхон ёшлигим».
21.50 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.
22.00 — 23.30 Бокс. Жаҳон чемпионати. Ярим финал. Германиядан кўрсатилади.

«ОСТАНКИНО» ТЕЛЕКАНАЛИ

17.45 Режиссёр С. Спилберг фильми. «Шиндлер рўйхати» (АҚШ).
21.00 «Якшанба».
21.45 — 23.10 «Маърифат асри». Телесериал. 3-серия — «Собордаги портлаш».

Донолар дейди...

ЯХШИЛИК ҚЎЛИНГДАН КЕЛМАСА, ЁМОНЛИК ҚИЛМА

• Қалбингнинг роҳатда бўлишини истасанг пок ва холис ниятли бўл.

• Билмаслик айб эмас, билишни истамаслик айбдир.

• Сукут-саломатликни, яхшилик-иззатни, сахийлик-улуғликни келтиради.

• Ҳар ким айбсиз дўст қидирса, дўсти камайиб қолади, дўстларини ранжитаверса душмани кўпаяди.

Уч нарса ақлга куч беради: олимлар билан суҳбат, тажриба ва сабот.

• Уч нарса ақлга зарар келтиради: тадбирсизлик, ҳафсаласизлик ва шошқалоқлик.

• Баъзи ёши улғайган одамлар ёшларнинг йўлига ғов бўлишни ўзларига одат қилиб оладилар. Бундай одамлар ёнларидаги ёш ниҳолларнинг ўсиб-унишига халал етказадиган қари, мевадан қолган дарахтларга ўхшайдилар.

• Арастудан сўрадилар:

— Одам билан қандай муомала қилишимиз керак?

Арасту шундай маслаҳат берди:

— Одамларнинг ўзингизга қандай муомала қилишларини истасангиз, уларга шундай муомала қилингиз.

• Дўст муҳтожликда, ёр меҳнат чоғида билинади. Бир донишмандан «Қанча дўстинг бор?»— деб сўрадилар. Донишманд шундай жавоб берди:

— Қанча дўстим борлигини билмайман. Ҳозир турмушим яхши, умрим фаровонлик билан кечиб турибди, шунинг учун ҳам менга хушомад қилиб, ўзларининг дўст эканликларини билдириб турибдилар. Мабодо давлатим қўлдан кетса, у чоғда қанча самимий дўстим борлигини билиб оламан.

• Абдулла Авлоний айтади:

— Иғво ва чақимчилик энг ярамас сифат бўлгани учун бу ёмон сифатни ўзларига мулк қилиб олган кишилар халқ назарида мунофиқ саналади. Икки киши орасида сўз юритиб, бирини бошқасига душман қилган, икки томонга адоват оловини ёқиб, уларни бир-биридан жудо этган кишиларнинг дилларида заррача инсоният туйғуси бўлмайди, булар виждонсиз номуссиз кишилардир. Шунинг учун улардан ҳазар қилинглар!

• Луқмон Ҳаким айтади:

— Барча юкни кўтардим, аммо бурчдан оғирроқ юкни кўрмадим. Барча лаззатни тотиб кўрдим, аммо саломатликдан чуқурроқ лаззатни кўрмадим.

«ОДОБНОМА»дан

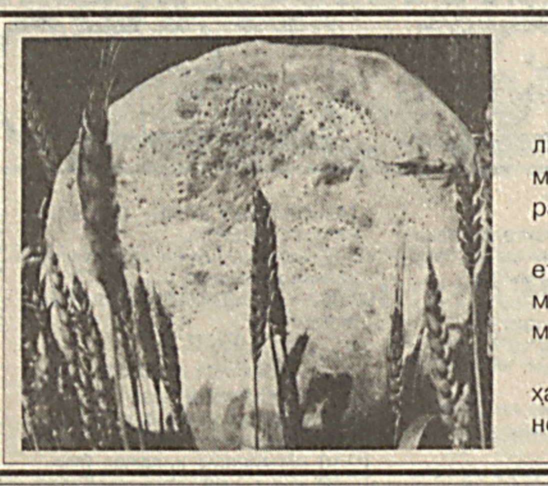

ЖОН НИМА?

Шингил ҳикоя

Бир доно киши ўз фарзандларига ноннинг азизлиги, қадр-қиммати, нонсиз бошидан ўтган оғир мусибатлар ва қаҳатчиликлар ҳақида гапириб ўтирарди. Сўз орасида:

— Болаларим, нонни эъзозланг, қадр-қимматига етинг, шунда яна ҳам бадавлатроқ бўласиз, олам мусибатлари бошингизга келмайди, жонингиз ҳамиша соғ-омон бўлади, — деди.

Фарзандларининг ичида кичкинагина невараси ҳам қулоқ солиб ўтирарди. Доно сўзлашдан тўхтагач, невараси ундан:

— Буважон, жон нима дегани, у қанақа бўлади? — деб сўради.

Бувaси кулди ва унинг пешонасини силаб деди:

— Жон — бу, нон дегани, нон бўлмаса жон ҳам йўқ. Нон қанча кўп бўлса, жонимиз шунча бақувват, кучимиз шунча кўп бўлади, — деди. Сўнг бу байтни ўқиди:

Ноннинг ушоғи ҳам ноннинг ўзидир,
Нон эса баданда жоннинг ўзидир.
Нонимиз бўлмаса жонимиз ҳам йўқ,
Жон эса худди шу ноннинг ўзидир.

Тўлқин РАСУЛОВ.

САРДОБА

Мерос

Халқимиз қадимдан сувга, заминга кучли меҳр, юксак маданият ила муносабатда бўлган. Ажойиб сув иншоотлари қуриш билан бирга сувдан ҳозирги авлодларга нисбатан анча оқилона фойдаланишган. Шундай иншоотлардан бири Сардобадир.

Сардоба-форсча муздек сув сақланадиган жой маъносини беради. Суви тиниқ ва чучук. Бу ғиштин иншоотнинг усти гумбаз-шаклида, ички қисми эса ҳовуздан иборат.

Жазирама Қарши чўлидаги қишлоқларнинг бир қанчасида сардобалар ҳали ҳам сақланади. Қамаши қишлоғида сал кам бир аср муқаддам қурилган сардоба мавжуд. Кексалар гапига қараганда, бу қишлоқ 700 ёшда экан. Қамашида қадимда хўжақи, мушқоқи, кийки, эрони уруғига мансуб кишилар яшаган.

Сув тақчиллиги сезилган пайтда Қамаши бойлари Бухоро амири, Қарши беклигининг ижозати билан Қашқадарёдан сув келтирганлар. Аммо барибир сувга муҳтожлик тўла қондирилмаган. Бу муаммога чора топишни қишлоқ кексалари ўз зиммасига олади. Шулардан бири Қашмаши қишлоғининг оқсоқоли Эшонқул хожи эди. У Бухоро амирлигидан ўз маблағига сардоба қуришга рухсат сўрайди.

Самарқанддан усталар олиб келиб, 1891 йили Қоравул тепа яқинида сардоба қурилишига бош бўлади. Бу хайрли иш икки йил давом этади. Ниҳоят, ёғочсиз фақат пишиқ ғишт ва ганчдан иборат сардоба қад кўтаради. Унинг ташқи девори айлана шаклида, тепаси гумбазли, сувхонаси ости етти газ чуқурликда. Икки томонига махсус сопол қувурлар қўйилиб, биридан сув келтирилган, иккинчиси орқали ҳовуз тозалаб турилган. Сардоба йилига икки марта сувга тўлғизилган. Шундай қилиб, бутун Қамаши қишлоғининг аҳолиси ичимлик суви билан таъминланган.

Сардобадан сув олиш қоидалари ҳам қизиқ. Битта челак арғамчига боғлаб қўйилган. Сувга келганлар фақат ўша челакда сув олишган. Сардоба атрофини лой қилиш, сув тўкиш, ифлослантириш қатъий тақиқланган. Шунинг учун ҳам сув доимо покиза сақланган.

Орадан 22 йил ўтгач, 1913 йили сардоба биринчи марта Эшонқул хожининг ўғли томонидан тузатилади. Айрим эскирган, кўчган жойлари қайта тикланиб, яхшилаб таъмирланади.

Сардоба ота-боболаримизнинг сув учун кураши, ўтмиш ҳаётидан ҳикоя қилувчи обида сифатида ҳам, зилол сув сақловчи манба сифатида ҳам ардоқлашга арзийди.

1958 йили қишлоқ аҳли Сардобани яна бир марта яхшилаб тузатди. Обида сифатида сақлаб қолишди.

Ғулом ПРИМОВ.

ҒАЖИРЛАР ҲАМЛАСИ

Ҳодиса

Ғажирларни бўрилар билан ошна-оғайнигарчилик қилишини кўп эшитганман. Бўрилар ёриб кетган ҳайвон гавдасидан таралган ҳидни биринчи бўлиб сезадиган ва икки оёғини қўлтиғига қисиб, учиб борадиган, ҳаш-паш дегунча этбетини оппоқ устихон қилиб еб битирадиган ғажир қушлар ошналари каби тирик жонзотга камдан-кам ҳужум қилишади. Ғажир деганига худо юракдан берган шекилли, баъзида бўрининг тишлари орасига кириб қолган гўштларни ўткир тумшуқлари билан териб, тозалаб қўйишдан чўчимайди ҳам. Бундай беминнат роҳатижон хизмат эвазига бўрилар ғажирни ўз овига шерик қилишдан тортинмайди. Бироқ, ҳар доим ҳам ғажирлар бўри биродарларининг топганига қаноат қилавермас экан.

Ҳайвонот оламида

Февралнинг сўнгги кунлари эди. Лангар тоғи этакларида олачалпак қор ёққан. Ола малиқсой бошидаги шувоқзорга қўй-эчкиларини ҳайдаб чиққан Абдусалом махсум яқинда туғилган улоқлар оёғига қарай-қарай чўққилар тагига етиб келганини ҳам сезмай қолади. Энди бироз ўтириб, дам олса ҳам бўлади. Тўйиб қолган қўй-эчкилар ҳам ётиб олиб, кавш қайтаришга тушганди. Беғам ва беташвиш улоқларгина диконглаб ўйнашдан чарчамасди. Махсумнинг ҳам бир кўзи уларда эди. Шу пайт чўққи томондан балоқазодай ёпирилган бир жуфт ғажир қуйилиб, улоқлар устида айлана бошлади. Махсум ўрнидан туришга улгурмай ғажирлардан бири иккиуч ойлик келадиган қашқа улоқни тепиб йиқитди. Иккинчиси эса улоқни дарҳол оёқлари ўртасига қисиб олиб ҳавога кўтарилди. Баландга эмас, тўғрига учди. Унгача махсум таёғини кўтариб орқасидан чопди. Улоқни узоққа олиб кетишни эплолмаса, ғажир уни ташлаб кетади.

Махсум улоқ билан андармон бўлганда ғажир иккинчи ҳужумни бошлаган эди. Иложсиз қолган махсум сурувга югурганда ғажирлар чалажон улоққа ташланиб, думлари остини чўқалаб, йўғон ичагини суғуриб олишга улгурган эди. Дуркун улоғини олдирган эчки тинимсиз маърарди. Махсум сурувни қишлоққа эндирди. Орадан ҳафта ўтмай ўша икки ғажир яна ҳужум қилди ва энг қизиғи, айни ўша ўзлари еб кетган улоқнинг энасини адашмай топиб, ҳужум қилиб, йўғон ичагини суғириб кетишди.

Тавба, нега айнан шу эчкини? Бу ёлғиз яратганнинг ўзига аён. Кейин Махсум сўраб-суриштирди. Илгариям шундай воқеа бўлганми? 20-йилнинг қишида айни ўша яйловда Боймамат бойнинг қўйлари отарига қайта ҳужум қилган ғажирлар катта зиён бераверагач, Ҳазрати Башир яйловларига отарини кўчириб кетган экан. Яна қизиғи, орадан роппа-роса 30-йилдан кейин ўша лаънати ғажирлар Боймаматбойнинг ўғли Ҳаққул чўпоннинг сурувига ҳужум қилиб, ундан зиёд қўйини думбаси аралаш чавақлаб, йўғон ичагини чўқалаб, юлиб кетиб, ўлдирган. Чўпон-чўлиқ ҳай-ҳайлаб, милтиқ отиб ҳам ғажирлар ҳужумини қайтаролмаган. Ғажирлар юз йилдан зиёд умр кўради, деган гап рост бўлса, Абдусалом махсумга зиён берган ғажирлар айни ўша ота-бола чўпонларни безовта қилган ғажирлар эмасмикин?

Ғози РАҲМОН.
Чироқчи тумани.

• Бешик тўйи яқин.

Содиқ Маҳкамов олган сурат.

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

— Марҳум домламиз Эгамберди Худойбердиев 1922 йилда мактаб очиб, болалар ва ҳатто катталарнинг ҳам саводини чиқарганлар. Илгарги Куйбишев майдони ва унинг атрофи шу домланинг жойлари эди. Ана шундай зиё дарғаларининг номини абадийлаштириш мумкинми?

А. АЗИМОВ,
Тошкент шаҳри.

— Мирзо Улуғбек тумани ҳокимлиги томонидан Эгамберди Худойбердиевнинг номини абадийлаштириш тўғрисидаги таклиф ўрганиб чиқилди.

Кўчаларга кишилар номини бериш бўйича давлат томонидан қабул қилинган махсус Низомга асосан туман Атамалар комиссиясига номи абадийлаштирилаётган киши тўғрисида давлат ташкилотлари ёки маҳалла йиғини томонидан тавсиянома ва шу киши тўғрисида зарур ҳужжатлар (биографик маълумотлар, унвонлари, мукофотлари тўғрисидаги ҳужжатлардан нусхалар) топширилиши керак. Шундан сўнг туман Атамалар комиссияси ушбу масалани кўриб чиқиб ўз хулосасини билдиради.

З. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Мирзо Улуғбек тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари.

— Мен 1966 йилдан буён техникумда ўқитувчи бўлиб ишлаб келаман. Аввал оддий ўқитувчи, сўнг директор ўринбосари, директор бўлиб ишладим. 1993 йил кўп йиллик хизматим учун пенсияга чиқдим. Ўтган йили Президентимизнинг Фармонларига асосан 55 ёшдан тўла пенсияга чиқиш учун ҳужжат топширдим. Туман ижтимоий таъминот бошқармасидагиларнинг таъкидлашларича, раҳбар бўлиб ишлаган даврим педстаж ҳисобланмас эмиш. Бироқ мен ўша йиллари ҳам бир йилда 300-500 соатлаб дарс берганман-ку?!.

Ў. РАСУЛОВ,
Тошкент вилояти, Қибрай тумани.

Газетхоннинг бу саволига ижтимоий таъминот вазирлиги бошқарма бошлиғи Р. Забихўжаев қуйидагича жавоб берди:

— Амалдаги пенсия қонунига асосан ўқитувчилар ва бошқа маориф ходимларининг махсус иш стажи камида 25 йил бўлган тақдирда қарилик пенсияси тайинлаш учун талаб қилинадиган ёшдан 5 йил аввал имтиёзли пенсия олиш ҳуқуқига эга бўладилар. Қонунда техникум директорлари ва директор муовинларига имтиёзли пенсия тайинлаш кўзда тутилмаган. Агар сиз бир вақтнинг ўзида ўқитувчилик қилиб, тўлиқ ставкада дарс ҳам берган бўлсангиз, унда ўқитувчи сифатида имтиёзли пенсия тайинлаш мумкин. Демак, сиз директор ва директор муовини бўлиб ишлаган даврингизда тўлиқ ставкада дарс ҳам берган бўлсангиз, бу тўғридаги ҳужжатларингизни ижтимоий таъминот бўлимига тақдим қилишингизни маслаҳат берамиз.

— Мен урушдан ярадор бўлиб қайтгач, фронт ортида меҳнат қилдим. Ўша даврдаги хизматларим учун «Ғалаба учун», «Меҳнатда ўрнак кўрсатгани учун» медаллари билан тақдирландим. «Жасорат» медали беришди. Энди «Шуҳрат» медали олишга ҳам ҳақлиманми?

Ғ. ҲАМРОЕВ,
Самарқанд вилояти, Пастдарғом тумани.

— Амалдаги тартибга биноан «Жасорат» ва «Шуҳрат» медалини олишга ҳақли фуқароларга ўз ихтиёрларига кўра шу медаллардан фақат биттасигина берилади. Сизга «Жасорат» медали жуда тўғри берилган. «Шуҳрат» медали билан тақдирланишингиз афсуски мумкин эмас.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлигининг Бош бошқармаси бошлиғи.

Акс-садо

ОЧКЎЗЛИК

натижада уч киши ҳаётдан бевақт кўз юмиб, икки киши отишга ҳукм қилинди

«Адолат» газетасининг 15 апрель сонида чоп этилган «Дендропарк»даги отишув» мақоласида муаллиф Геннадий Давлетов икки уюшган жиноятчи гуруҳнинг қабиҳ қилмиши қандай фожиага олиб келганини ишонарли тарзда тасвирлаб берган. Жиноятчилар таъмагирлик, қўрқитиш, куч ишлатиш йўли билан катта миқдорда пул тўплаш учун ҳар қандай разилликдан қайтмаганлари, одам ўлдиришгача бориб етганлари киши қалбини ларзага солади.

Муаллиф мақола сўнггида икки «банда»нинг бемалол ҳаракати, ўзини эркин ҳис қилиши туфайли қанчадан-қанча одам жабрланганини гапириб: «Шундай ҳол юз бермаслиги мумкин эдими?»,— деган саволни ўртага қўяди. Ва дарҳол ўзи жавоб беради: «Албатта, мумкин эди. Ахир улар бўшликда ҳаракат қилишмаган-ку?! Йигитларнинг ота-оналари, қариндош-уруғлари, маҳалла фаоллари қаёққа қарашган? Амаллаб кун кечириб юрганлар қисқа вақтда бойликка, чет эл машиналарига эга бўлиб қолишлари наҳотки, ҳеч кимни ташвишлантирмади? Бу ҳақда ўйлаб кўрса арзийди».

Бу хулоса соғлом фикрли ҳар қандай кишини ўйлантирмай қўймайди. Тўғри-да, шахсан Президентимизнинг ташаббуси билан юртимизда уюшган жиноятчиликнинг «пайи» қирқилмоқда. Одамлар фарзандларини етаклаб кўчаларда бемалол юрадиган, уйларида тинч ухлайдиган бўлиб қолдилар. Кўплаб қўшни давлатлар бу «иш»ни маъқул топиб, уюшган жиноятчиликка қарши курашда Ўзбекистон тажрибасидан фойдаланаётгани сир эмас.

Лекин гуруч курмаксиз бўлмаганидек, онда-сонда бўлса ҳам жиноятчилик кўчасига кириб қолган ноқобил фарзандлар учраб тураркан. Бу заррача бўлсада, жамоатчиликни ташвишга солаётгани, одамларда бемалол, хавф-хатарсиз яшашларига бўлган ишончни оз бўлсада сўндириши ҳаммамизни янада хушёрликка чақириши лозим.

Ҳеч қаерда ишламай, текин бойлик орттиришга ўрганиб қолган, пул деган жойда қотиллик қилишга ҳам тайёр, одам қиёфасини йўқотган ваҳшийлар саргузаштини ўқиб Жиззахда содир бўлган худди шундай қотиллик тафсилотини ёзишни фарз билдим.

Рафаэл Ташанов ва Виктор Черников деган кимсалар ҳеч қаерда ишламай, ўғирликдан топилган пул билан оилаларини боқиб юрардилар. Тобора уларнинг нафси ҳакалак отиб кўпроқ пул топиш пайига тушиб қоладилар. Шундай кунларнинг бирида разил мақсадли «операция» тузадилар. Атайлаб, керак бўлгани учун ён қўшнилари Нина Смирнова билан «яқиндан» танишиб оладилар. Нинанинг ўғли Алексей ҳам тез орада уларга ҳамтовоқ бўлиб қолади. Нина бу такасалтангларга нима учун керак эди? Чунки, унинг дугонаси А. Холоденко «Жиззахчўлқурилиш» бирлашмасининг 36-механизациялашган кўчма жамламасида хазиначи эди.

Буёғи бироз бўлсада газетхонга аён бўлгандир...

Улфатчилик кунларининг бирида Рафаэл Нинага: «Қўшни, сиз билан сирдош бўлиб қолдик, дугонангиз Холоденкодан пўлат сандиқ калитини бир соатга бўлса ҳам ўғирлаб беринг, яна қачон пул опкелишини ҳам билиб келинг, бойликни учга бўламиз», дея очиқдан-очиқ таклиф қилади. Пулга ёлчимай юрган, иродасиз аёл ҳеч иккиланмай розилик билдиради.

Орадан кўп ўтмай, дугонасининг банкдан пул оладиган кунини аниқлаганини, шу куни уни меҳмонга таклиф этганини, ичкиликбозлик қилиб, уни маст қилишини «ҳамтовоқларига» шипшитиб қўяди.

Икки «дўст» ўша куни кечаси Ульяново шаҳрига — Холоденконинг уйига йўл оладилар. Борганда кўрадиларки, икки аёл ҳам маст ҳолда чақчақлашиб ўтиришибди. Имо-ишоралар орқали бирдан «план»ларини ўзгартирадилар. Бўлажак ўлжани тўртга бўлишни хоҳламайдилар. Шу ернинг ўзида аёлларни ўлдиришга келишиб оладилар.

Рафаэль шу мақсадда ошхонага — Смирнова олдига киради. Бу пайт Нина «меҳмонлари»га нимадир тайёрлаётган эди. Кўзлари қонталашган йигит бехос уни қучоқлаб ўпиб, эркалайди ва кутилмаганда қорнига, кўкрагига пичоқ санча бошлайди. Йигирма икки жойидан тиғ урилган аёл шу ернинг ўзида ҳалок бўлади. Шу аснода ётоқхонага гандираклаб кираётган Холоденкони Виктор йўлакда қучоқлаб ёрдам берган бўлади-да, ваҳшийларча пичоқ санча бошлайди. Аёл ҳушдан кетиб йиқилгач, унинг чўнтагидан хазина калитини олиб, қотиллик изини йўқотиш учун уйига ўт қўйиб жуфтакни ростлайдилар. Улар йўл-йўлакай охирги гувоҳ — Нинанинг ўғли Алексейни ҳам «йўқ» қилиш мақсадида унинг уйига борадилар. Уларнинг ҳайвоний ҳирслари, ваҳшийликлари шу даражага етгандики, Алексейнинг бошига омбур билан уриб, шафқатсизларча ўлдирадилар. Қурилиш корхонаси хазинасидан 47 минг 524 сўм пулни ўмариб, «ниятимизга етдик», деб ўйлайдилар.

Бироқ, улар ўйлаганчалик бўлиб чиқмади. Қотиллар тезкор-қидирув гуруҳи томонидан қўлга олиндилар. Суд ҳукми ўқилди: пуллар хазинага қайтарилди, қотиллар олий жазога — отувга маҳкум этилдилар.

Аммо, «Дендропарк»даги отишув» мақоласида баён этилганидек, жиноятчиларнинг оилалари наҳотки бу ишлардан аввалдан воқиф бўлмаганлар? Ҳеч қаерда ишламай пул топиб келган эрларини тергамаганлар? Қўшни аёл Нина ва ўғли Алексейга келсак, ўлимлари учун аввало ўзлари айбдор дейиш мумкин. Нега десангиз, ғойибдан келадиган бойлик бу очкўзларнинг кўзларини кўр қилиб қўйганди. Қўни-қўшнилар, маҳалладошлар эса баъзан билиб-билмасликка олганлар.

Ҳеч қачон жиноятчиликни ҳуқуқ-тартибот органлари кучи билан батамом йўқ қилиб бўлмайди. Бунинг учун жамоатчилик кўмагига таянилади. Бу ёрдам нимадан иборат бўлиши керак? Аввало мактабларда, ўрта махсус ва олий ўқув юртларида ёшлар ўртасидаги тарбиявий ишларни кучайтириш лозим. Маҳаллаларда фуқаролар йиғини фаоллари, оқсоқоллар, уйма-уй ота-оналар билан мулоқот ўтказишга вақт топсалар янада маъқул бўларди.

Ёшларга, кенг оммага ҳуқуқий билим беришни яхшиламасак бўлмайди. Бунинг учун ҳуқуқшуносларнинг, жамоатчилик вакилларининг маҳаллий матбуот ва телевидение орқали чиқишларини кўпайтириш лозим. Жаҳон тажрибасидан шу нарса маълумки, етарли ҳуқуқий билимга эга бўлган киши жиноятга қўл урмайди.

Нима бўлса ҳам, жиноят содир этилиб, одам ўлгандан кейин уни муҳокама қилгандан кўра, жиноятчиликнинг олдини олишни, фарзандларимизни умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашни ўрганишимиз керак.

Гулнора ҲАМРОЕВА,
Жиззах вилояти прокурорининг катта ёрдамчиси.

ЖИНОЯТ ИЗИДАН

ҒАЛЛАЗОР ЯЙЛОВ ЭМАС

«Гулистон» жамоа хўжалигининг чўпони О. Шоназаров бу ҳақиқатни унутиб қўйгани сабабли, Самарқанд туманидаги мазкур хўжалик ғаллазорларига етказган зарар учун узоқ вақтгача ҳамёнидан пул тўлайдиган бўлди. У қаровсиз қолдирган отлар ғаллазорга кириб, ўн бир гектар ердаги экинни пайхон қилиб ташлади. Чўпон Қ. Ёқубов эса, 300 бош қўйни қаровсиз қолдириб, ўн гектар ердаги ғалла пайхон қилинишига сабабчи бўлди.

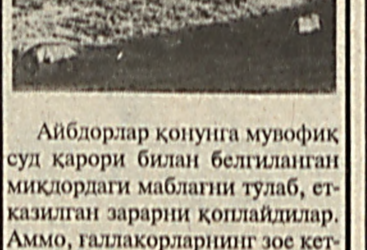

Айбдорлар қонунга мувофиқ суд қарори билан белгиланган миқдордаги маблағни тўлаб, етказилган зарарни қоплайдилар. Аммо, ғаллакорларнинг зое кетган меҳнатини ким қоплайди, пайхон этилган ғаллазорлардан олинмай қолган ҳосилни пул билан алмаштириб бўладими? савол

Бу саволлар жиноятчиларнинг виждонига ҳавола.

ЭЪЛОН

«Эски Жўва» бирлашмаси ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой муддат ичида қабул қилинади.

«02» Хабар қилади

МОЙДАН «ЛОЙ» ҚИЛМОҚЧИ ЭДИ

Жиззах вилояти ички ишлар бошқармаси коррупция, рекэт ва тероризмга қарши кураш бошқармаси ходимлари Зарбдор туманидаги хўжаликларнинг бирида ёнилғи омбори мудири бўлиб ишловчи кишининг катта ишини чиппакка чиқардилар. Ўзини кимман, Зарбдорнинг забардаст мудирлариданман деб, санаб юрган бу ёнилғи омборининг мудири давлатнинг 4800 литр соляркасини отасининг қудуғидан тортиб олгандек, қаерда сотсам ўзим биламан қабилида иш тутиб, Тожикистонга олиб бориб пуллаш режасини тузганди. Шу мақсадда у машинага бу қимматбаҳо юкни юклаб, Тожикистон сари йўлга ҳам тушиб қўйганди.

Бироқ, унинг мойдан «лой» қилиш режасини аввалдан фаҳмлаган ходимлар мудирга бироз сайр қилиш учун имконият яратиб бердилар. Шу боис мудир «ака» ўзига ўзи оқ йўл тилаб кетлаётганда Ульянов шаҳар ДАН пости ходимлари унга тўхташ ишорасини қилдилар.

ГАРОВГА ОЛИНГАН ЎҒИЛ

Эндигина етти ёшга тўлган норасида гўдак отасининг қарзини тўлаши мумкинми? Катта бўлганда тўлаши мумкиндир, аммо ҳозир...

Қисқаси, Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур тумани ички ишлар бўлимига нола қилиб келган 33 ёшли киши уч кишининг қарзи учун етти яшар фарзандини гаровга олиб кетганидан арз қилди. Ички ишлар ходимлари томонидан тезкор кўрилган чора тадбирлардан сўнг бировнинг суюкли ўғлини гаровга олиб кетган «уч оғайни ботирлар» қўлга олиндилар.

Эндиликда қарзга тўлов воситаси сифатида бир кун жиноятчилар билан кун кечирган ўғил отасига кўрган-кечирганларини ҳикоя қилиб бераётган бўлса, жиноятчилар терговчиларга қарз ундиришнинг янгича йўли хусусида ҳикоя қилмоқда.

ОТАМ ҚИЛГАНИНИ ҚИЛАМАН

Самарқанд вилояти Қўшработ туманидаги Оқтепа бозорини айланиб юрган Худойқул А. энди уйига қайтмоқчи бўлиб отига қараса, бечора жойида йўқ. Эҳ, жонивор, тағин ипини узиб кетдимикин? — дея, у ёққа-буёққа югурди, тополмади. Бироқ, «Ким менинг отимни ўғирлаган бўлса, жойига келтириб боғлаб қўйсин, бўлмаса отам қилганини қиламан, деб бақириб ҳам кўрди.

Дарвоқе, от ўғриси ўша куни топилмади. Орадан бир ҳафта ўтди. Ички ишлар ходимлари бу сафар от ўғрисини яна бир отни ўғирлаб, қуён бўлаётганда ушлаб олдилар.

Муқаддам икки марта судланган бу отсевар йигит Самарқанд туманида яшар экан. Эндиликда Ҳусан Мустафоевнинг ишини ички ишлар бўлими ходимлари батафсил кўриб чиқишмоқда.

Шуҳрат РЎЗИЕВ,
Республика Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази ходими.

АДОЛАТ
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН "АДОЛАТ" СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ СИЁСИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи Тўхтамурод ТОШЕВ

Бизнинг манзил: 700000, Тошкент—ГСП, Матбуотчилар кўчаси—32.
Қабулхона — 33-41-89, 32-55-70

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140.
Газета офсет усулида, А—2 форматда, 10.000 нусхада чоп этилади.

Буюртма Г.—0187.
"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.